

VITA UNIVERSITATIS

Časopis Veterinární a farmaceutické univerzity Brno

6 | 2009

CELOUNIVERZITNÍ INFORMACE

Akademický senát VFU Brno zvolil kandidáta na rektora pro další období <i>redakce</i>	1
Volby na fakultách VFU Brno <i>prof. MVDr. Alois Čížek, CSc., Doc. MVDr. Petr Chloupek, Ph.D., RNDr. Ladislava Bartošová, Ph.D.</i>	2
Univerzita v uplynulých čtyřech letech <i>prof. MVDr. Vladimír Večerek, CSc., MBA</i>	3
Slavnostní jednání vědecké rady <i>redakce</i>	10
Hrob Evropana z doby před 4 500 lety na VFU Brno <i>Václav Kolařík, David Mert – Archaia Brno, o.p.s., ing. Rudolf Machovec, CSc.</i>	10

Z ČINNOSTI FVL

Ústav anatomie, histologie a embryologie <i>prof. MVDr. František Tichý, CSc.</i>	11
--	----

Z ČINNOSTI FVHE

Ústav biologie a chorob volně žijících zvířat <i>prof. MVDr. Ivan Literák, CSc.</i>	14
--	----

Z ČINNOSTI FaF

Knihovna Dr. M. Protivy <i>prof. RNDr. Luděk Beneš, DrSc.</i>	19
Setkání vedení Farmaceutických fakult ČR a SR <i>PharmDr. Ing. Radka Opatřilová, Ph.D.</i>	21

Z ČINNOSTI REKTORÁTNÍCH PRACOVIŠŤ

Oddělení dopravy <i>Irena Moravcová</i>	22
Loučení s turistickou sezónou <i>PaedDr. Jan Kubernát</i>	23

Z ČINNOSTI STUDENTŮ

Kynologický klub VFU Brno <i>Zuzana Fišerová</i>	24
---	----

UDÁLOSTI

Imatrikulace na VFU Brno <i>redakce</i>	26
Hubertova jízda v Nových Dvorech <i>redakce</i>	27
Tradiční rektorský hon opět v Kunině <i>redakce</i>	28
XXXIX. Lenfeldovy a Höklovy dny <i>doc. MVDr. Bohuslava Tremlová, Ph.D.</i>	29
Lukešův den 2009 <i>prof. MVDr. Jiří Smola, CSc., prof. MVDr. Břetislav Koudela, CSc.</i>	30
Seminář Buiatrika a epizootologie v životě dvou asistentů prof. Klobouka <i>MVDr. Pavel Brauner</i>	31
II. konference studentské vědecké a odborné činnosti <i>prof. RNDr. Miroslava Beklová, CSc.</i>	32
90 let Masarykovy univerzity <i>redakce</i>	33
MZLU oslavila 90 let od založení <i>redakce</i>	33

HORIZONTY

Důležité je se zúčastnit! <i>Ladislav Steinhauser</i>	34
--	----

JAK JE NEZNÁTE

Rozhovor s paní Ivou Jandovou <i>Barbora Šolcová</i>	36
---	----

VITA
UNIVERSITATIS

časopis Veterinární
a farmaceutické univerzity
Brno

6 | 2009

Vydává:

Veterinární a farmaceutická
univerzita Brno
Palackého 1/3, 612 42 Brno

Vychází:

každé dva měsíce

Redakční rada:

prof. MVDr. Vladimír Večerek, CSc., MBA
- předseda
MVDr. Pavel Brauner
doc. PhDr. Karel Král, CSc.
prof. MVDr. Zdeněk Pospíšil, DrSc.
prof. MVDr. Iva Steinhauserová, CSc.
MVDr. Mirko Treu, CSc.

Redakce – kontaktní osoba:

Barbora Šolcová
Tel.: 541 562 001, 724 743 250
solcovab@vfu.cz

Grafická úprava a sazba:

Martina Petrová, tel.: 608 740 583
petrova.m@tiscali.cz

Jazyková korektura:

Pavel Bubla

Tisk:

EXPODATA-DIDOT, spol. s r. o.
Výstaviště 1, 648 75 Brno

Reg. č.: MK ČR E 18254
ISSN 1803-3830

Redakční uzávěrka pro č. 1/10:

19. 1. 2010

Příští číslo vyjde:

19. 2. 2010

Za obsah dodaných textů odpovídají
autoři

© Veterinární a farmaceutická
univerzita Brno

Akademický senát VFU Brno zvolil kandidáta na rektora pro další období

Akademický senát Veterinární a farmaceutické univerzity Brno na svém zasedání dne 12. října 2009 v aule volil kandidáta na rektora VFU Brno pro období od 1. února 2010 do 31. ledna 2014.

Akademickou obcí byli navrženi a účast ve volbě kandidáta na rektora VFU Brno přijali dva kandidáti – prof. MVDr. Miroslav Svoboda, CSc. a prof. MVDr. Vladimír Večerek, CSc., MBA.

Volbu kandidáta na rektora VFU Brno zahájil předseda AS VFU Brno prof. MVDr. František Treml, CSc. V abecedním pořadí oba kandidáty představil. Poté nechal losovat o pořadí, ve kterém kandidáti přednesou svůj projev a seznámí členy akademického senátu se svou představou dalšího rozvoje univerzity.

Los určil pro vystoupení první pořadí prof. Večerkovi. V určeném čase kandidát přednesl zhodnocení současného stavu a koncepci rozvoje univerzity v nadcházejícím období.

Poté odpovídal na dotazy přítomných členů akademického senátu a dalších hostů jednání. Druhé pořadí pro vystoupení losování určilo prof. Svobodovi. Ve svém projevu se zaměřil na svůj pohled na univerzitu a předložil své záměry rozvoje univerzity v dalším období. Po projevu následovala diskuse, ve které odpovídal na otázky přítomných.

Následně proběhlo tajné hlasování, po kterém byly vyhlášeny výsledky. Prof. MVDr. Miroslav Svoboda, CSc. získal 4 hlasy, prof. MVDr. Vladimír Večerek, CSc., MBA obdržel 18 hlasů a 5 senátorů se hlasování zdrželo.

Akademický senát VFU Brno přijal usnesení o zvolení kandidáta na rektora VFU Brno pro funkční období 2010–2014 prof. MVDr. Vladimíra Večerka, CSc., MBA.

text: **redakce**

foto: archiv redakce

Podzimně zbarvený centrální park univerzity

Volby na fakultách VFU Brno

Byl zvolen kandidát na děkana Fakulty veterinárního lékařství

Dne 19. listopadu 2009 se na Fakultě veterinárního lékařství VFU Brno uskutečnilo 5. zasedání AS FVL VFU Brno spojené s volbou kandidáta na děkana pro funkční období 2010 až 2014. Vlastní volbě předcházelo soustředění návrhů kandidátů od členů akademické obce fakulty, které přijímal do 9. listopadu 2009 předseda AS FVL VFU Brno prof. MVDr. Alois Čížek, CSc.. Z celkového počtu osmi navržených (prof. Celer, prof. Čížek, prof. Hořín, prof. Knotek, doc. Modrý, doc. Pavlata, prof. Tichý, prof. Treml) s nominací vyslovili souhlas dva kandidáti: prof. MVDr. Alois Nečas, Ph.D., MBA a doc. MVDr. Leoš Pavlata, Ph.D., Dipl. ECBHM.

Podle schváleného programu veřejného zasedání byli senátoři společně s členy akademické obce fakulty nejdříve seznámeni s profesním životopisem každého z kandidátů, poté vyslechli jeho projev, po kterém byla otevřena diskuse. Po vystoupení obou kandidátů následovala vlastní volba. Kandidáta na děkana volil 33členný Akademický senát, z kterého jednu třetinu senátorů představují studenti. V tajné volbě se z celkového počtu 32 přítomných senátorů pro prof. Nečase vyslovilo 20 senátorů a pro doc. Pavlatu 12 senátorů. Na závěr zasedání AS FVL VFU Brno přijal usnesení, ve kterém pověřil předsedu AS, aby rektorovi VFU Brno formou dopisu podal návrh na jmenování prof. MVDr. Aloise Nečase, Ph.D., MBA děkanem FVL VFU Brno pro funkční období od 1. 2. 2010 do 31. 1. 2014.

prof. MVDr. Alois Čížek, CSc.
předseda AS FVL

Informace o druhé volbě kandidáta na děkana FVHE VFU Brno pro funkční období 2010–2014

Ve čtvrtek 10. prosince 2009 proběhlo zasedání akademického senátu FVHE VFU Brno, na jehož programu byla druhá volba kandidáta na děkana FVHE VFU Brno pro funkční období 2010–2014.

Pro tuto volbu byli ve stanoveném termínu navrženi a s návrhem souhlasili doc. MVDr. Ladislav Steinhauer, CSc. a prof. MVDr. Lenka Vorlová, Ph.D. Navrženi kandidáti byli zveřejněni dne 2. prosince 2009 na vývěsce FVHE a jejich seznam byl spolu s pozvánkou na zasedání AS FVHE VFU Brno rozeslán všem senátorům elektronickou poštou.

Zasedání AS FVHE VFU Brno řídil doc. MVDr. Petr Chloupek, Ph.D. Přítomno bylo všech 26 senátorů AS FVHE VFU Brno. Po projednání a schválení programu jednání, pracovních komisí a ověřovatele zápisu byl zahájen hlavní bod programu – volba kandidáta na děkana FVHE VFU Brno pro funkční období 2010–2014. Kandidáti se předem dohodli na pořadí, ve kterém vystoupili. První byl krátce představen doc. MVDr. Ladislav Steinhauer, CSc. Po předneseném projevu následovala diskuse s kandidátem. Stejný postup byl u druhé kandidátky prof. MVDr. Lenky Vorlové, Ph.D.

Vlastní volbu zajišťovala volební a mandátová komise pod vedením předsedkyně doc. Ing. Olgy Čelechovské, Ph.D. Bylo

vydáno 26 hlasovacích lístků. Každý senátor mohl v souladu s Volebním a jednacím řádem AS FVHE VFU Brno dát hlas pouze jednomu z navržených kandidátů. Odevzdáno bylo 26 hlasovacích lístků, všechny odevzdané lístky byly platné. Doc. MVDr. Ladislav Steinhauer, CSc. získal 16 hlasů a prof. MVDr. Lenka Vorlová, Ph.D. získala 10 hlasů. V prvním kole druhé volby byl kandidátem na děkana FVHE VFU Brno pro funkční období 2010–2014 zvolen doc. MVDr. Ladislav Steinhauer, CSc. Po přijetí usnesení bylo zasedání AS FVHE VFU Brno ukončeno.

Doc. MVDr. Petr Chloupek, Ph.D.
předseda AS FVHE

Volba na Farmaceutické fakultě

Dne 9. prosince 2009 se na Farmaceutické fakultě VFU Brno uskutečnilo veřejné zasedání Akademického senátu FaF VFU Brno, jehož jediným bodem programu byla volba kandidáta na jmenování děkanem FaF VFU na funkční období 2010–2014.

Přípravou volby se zabýval AS FaF na svém zasedání 21. října 2009. Termín pro podávání návrhů na kandidaturu byl stanoven na 16. 11.–23. 11. 2009. Návrhy přijímali v písemné podobě členové předsednictva. Celkem byli akademickou obcí navrženi čtyři kandidáti (Prof. Csöllei, doc. Dohnal, dr. Opatřilová a doc. Žemlička), s nominací vyslovili souhlas tři z nich: Prof. RNDr. Jozef Csöllei, CSc., Doc. Ing. Jiří Dohnal, CSc., MBA, Doc. RNDr. Milan Žemlička, CSc. Definitivní kandidátka byla zveřejněna 25. 11. 2009 AS FaF na vývěsce u budovy rektorátu. O všech krocích a termínech týkajících se volby byli všichni členové Akademické obce (učitelé i studenti) rovněž informováni hromadnou e-mailovou poštou.

Zasedání řídila předsedkyně AS FaF VFU Brno RNDr. Ladislava Bartošová, Ph.D. Po schválení programu zasedání, volbě pracovních komisí, zapisovatele a ověřovatele zápisu si kandidáti vylosovali pořadí svého vystoupení. Nejprve byli všichni přítomní seznámeni s profesním životopisem kandidáta, následoval kandidátský projev a po něm byla otevřena diskuse, jíž se zúčastnili nejen senátoři, ale všichni přítomní. Po vystoupení všech tří kandidátů následoval vlastní volební akt, který řídil předseda Volební a mandátové komise PharmDr. Peter Kollár, Ph.D. Kandidáta na děkana volil 15členný Akademický senát, v němž jednu třetinu senátorů (5) představují studenti.

Volba proběhla tajně nealternativním způsobem v souladu s paragrafy 51, 52 a 53 Volebního a jednacího řádu Akademického senátu FaF. Prof. RNDr. Jozef Csöllei, CSc. získal 5 hlasů, doc. ing. Jiří Dohnal, CSc., MBA 2 hlasy a doc. RNDr. Milan Žemlička, CSc. 14 odevzdaných hlasů. Na závěr zasedání přijal AS FaF VFU Brno usnesení, v němž navrhuje na jmenování děkanem Farmaceutické fakulty VFU Brno pro funkční období od 1. 2. 2010 do 31. 1. 2014 doc. RNDr. Milana Žemličku, CSc.

RNDr. Ladislava Bartošová, Ph.D.
předsedkyně AS FaF

Univerzita v uplynulých čtyřech letech

Funkční období rektora bylo vymezeno dobou od 1. února 2006 do 31. ledna 2010. Toto období končí, přichází proto čas na zhodnocení změn, ke kterým na univerzitě došlo v uplynulých čtyřech letech.

Veterinární a farmaceutická univerzita Brno byla výrazně ovlivňována procesy, které ve vysokoškolském vzdělávání probíhají na úrovni Evropské unie. Tyto změny byly zahájeny přijetím Sorbonské deklarace v roce 1998, v níž byl v zásadě formulován záměr vytvořit evropský systém vysokoškolského vzdělávání. V roce 1999 se Boloňskou deklarací k této myšlence přidaly další evropské státy. Základem vytvářeného jednotného evropského vysokoškolského prostoru byl zejména systém tříступňového vysokoškolského vzdělávání (bakalářské, magisterské, doktorské) srozumitelný pro všechny státy EU, kreditní systém umožňující vzájemnou propustnost mezi univerzitami a dodatek k diplomu dokládající přehledně obsah a zaměření dosaženého vzdělání, kvalita vzdělávání zajištěná systémem národních a evropských akreditací, mobilita studentů umožňující započitatelné dlouhodobé pobyty studentů na jiných univerzitách v zahraničí s možností multinárodní úrovně univerzitního vzdělání, a uznávání kvalifikací v rámci Evropy na základě směrnice č. 2005/36/ES.

Ve smyslu těchto evropských změn docházelo k transformaci českého vysokého školství. Cílem těchto změn bylo zejména začlenit české univerzity do evropského systému vysokoškolského vzdělávání, zvýšit konkurenceschopnost vysokých škol v rámci vznikajícího evropského vysokoškolského prostoru, zvýšit počet vysokoškolsky vzdělávaných studentů a v poslední době také přesun důrazu na kvalitu vysokoškolského vzdělávání, posílit postavení vědy, výzkumu a tvůrčí činnosti na vysokých školách a podpořit vyniknutí některých univerzit jako center excelence univerzitního vzdělávání a výzkumu evropského významu.

V duchu probíhajících změn na úrovni evropského i českého vysokého školství pokračovala Veterinární a farmaceutická univerzita Brno v procesu formování úspěšné evropské univerzitní instituce.

Vzdělávání

V oblasti vzdělávání se univerzita opírala o úspěšnou reakreditaci bakalářského studijního programu, navazujícího magisterského studijního programu, magisterských studijních programů a naprosté většiny doktorských studijních programů s jejich prodloužením v poslední době na 4 roky a tím i zkvalitnění tohoto stupně vzdělávání. Pokračoval anglický studijní program Veterinární lékařství, který významně přispěl k vytváření bilingvního prostředí.

Podmínky studia byly upraveny celouniverzitním studijním a zkušebním řádem pro bakalářské a magisterské studium a celouniverzitním studijním a zkušebním řádem pro doktorské studium.

Byl zaveden kreditní systém pro bakalářské, magisterské i doktorské studium, byl vydáván Dodatek k diplomu a byl získán mezinárodní Diploma Supplement Label. Všechny tři fakulty byly posouzeny Akreditační komisí s pozitivním hodnocením. Veterinární fakulty jsou na základě úspěšné mezinárodní evaluace z roku 2005 uvedeny na prestižním Seznamu pozitivně evaluovaných veterinárních fakult.

Všechny tři fakulty plnily podmínky směrnice č. 2005/36/EC, o uznávání odborných kvalifikací, a také požadavky související s uznáváním kvalifikace regulovaného povolání veterinárního lékaře a farmaceuta v Evropské unii.

V celoživotním vzdělávání univerzita plnila požadavky státní správy na další vzdělávání jejich pracovníků, v dohodě s profesními organizacemi se podílela na případné organizaci vzdělávacích kursů, organizovala zájmové a další vzdělávání pro uchazeče o studium na univerzitě, pro studenty, pro absolventy v profesi i veřejnost a zajišťovala vzdělávání určené zejména seniorům známé jako Univerzita třetího věku.

Věda, výzkum, tvůrčí činnosti

Ve vědě, výzkumu a dalších tvůrčích činnostech univerzita řešila dva velké výzkumné záměry, dva národní programy výzkumu, množství projektů grantových agentur, projekty specifického výzkumu zejména prostřednictvím Interní grantové agentury VFU a případně projekty smluvního výzkumu. Došlo k obrovskému vzestupu prostředků získaných na vědeckou činnost, a to z 65 milionů na 95 milionů Kč (tj. o 45,2 %).

■ Experimenty jsou součástí řešení výzkumných záměrů

Tento pozitivní posun se projevil také ve výrazném vzestupu počtu publikací v impaktovaných vědeckých časopisech a to o 65,7 %. V počtu těchto publikací na počet studentů se univerzita stala třetí nejefektivnější univerzitou mezi veřejnými vysokými školami (skutečný index je okolo 60).

Byl uspořádán několik let zpětně Registr informací o vědě (RIV) a zavedením systému do této evidence se podstatně zvýšil počet evidovaných výstupů a univerzita v posledních letech pravidelně obdržela dopis oceňující kvalitu a rychlost vložení výstupů za VFU.

Byl každoročně vydáván Seznam publikací univerzity (List of publication) v novém uspořádání podle fakult a typu publikací, který se stal tak významným prezentačním dokumentem univerzity.

Každoročně byly na univerzitě pořádány významné konference, z nichž mnohé mají mnohaletou tradici, účastní se jich množství zahraničních odborníků, což zvyšuje vědecký a výzkumný kredit univerzity.

Mobility

Pro mobility studentů i učitelů se v uplynulém období zásadně změnilo prostředí. Byly zhodnoceny mezinárodní smlouvy, z nichž se mobility dovozují, byly uzavřeny další, byly podpořeny podmínky pro vytváření nových meziuniverzitních vztahů.

Bylo vybudováno ubytovací centrum v areálu univerzity právě za účelem rozvíjení pobytu zejména zahraničních učitelů u nás.

Mobility byly domlouvány a realizovány na základě programu Life Long Learning Program, v rámci CEEPUS (zejména v rámci asociace VETNEST), v rámci dvoustranných smluv, nově pak na základě speciálních smluv s univerzitami v USA. Byl uskutečňován zvláštní výměnný pobyt s veterinární fakultou v Lipsku. V posledních čtyřech letech došlo k zásadnímu vzestupu vyslaných studentů do zahraničí, a to o 97,5 %.

K dobrému jménu univerzity v zahraničí přispěla také již tradiční organizace Letní školy exotické medicíny a nově Letní školy chirurgie.

■ Letní škola chirurgie

Byly podporovány zvláštní projekty pro získávání dalších zkušeností studentů, případně podporující kredit univerzity, jako byl pobyt studentů v Alžírě na klinice Foudouk a nebo projekt prevence vztekliny v Keni.

Studentský život

Pro studenty byl vytvořen rozsáhlý stipendijní program zahrnující stipendia prospěchová (s nárůstem za poslední čtyři roky o 62,9 %), byla nově zřízena stipendia pro vědecké síly, byla vyplácena stipendia pro studenty doktorských studijních programů, ubytovací stipendia, sociální stipendia i stipendia zvláštní.

■ Z Majálesu 2009

Ubytování na Kaunicových kolejích prošlo procesem dalšího zvyšování kvality. Byla obnovena kolejní rada, byla dobudována počítačová síť a připojení na Internet na kolejích, byla zpřístupněna kopírka, tiskárna, dataprojektor, bylo dořešeno držení zvířat na kolejích.

Byly podporovány sportovní aktivity studentů rozvojem sportovního prostředí, palubovka sportovní haly prošla velkou opravou, bylo modernizováno sociální zázemí, byla opravena budova sportovní haly. Byly podporovány sportovní soutěže a sportovní soustředění také mimo areál univerzity.

Univerzita spolupracovala se studentskými organizacemi, zejména s USE, IVSA při aktivitách, jako byl např. studentský Majáles, dále při organizaci veterinárního plesu, farmaceutického plesu. Byly podporovány další aktivity studentů, např. vydávání studentského časopisu (Spiritus), činnost kynologického klubu, jezdecká činnost, činnost mysliveckého klubu, hudebních souborů studentů, filmového klubu studentů.

Informační a elektronické prostředí

V uplynulém období docházelo na univerzitě k rozvoji počítačové sítě, zejména byly průběžně vyměňovány zastarávající a dosluhující síťové prvky, podporován byl rozvoj Internetu, elektronické pošty a efektivní vstup do literárních elektronických databází, a to i mimo areál univerzity, byl rozvíjen univerzitní software (STAG, VEFIS, aj.), univerzita přistoupila k využívání licenční politiky Microsoft Campus Agreement. V současné době se spouští systém datových schránek.

Studijní a informační středisko prošlo zásadní modernizací. Byla do určité míry změněna organizace činnosti v univerzitní knihovně, byla dovybavena moderní kopírkou, byl pořízen self desk aj. Došlo k zásadnímu dovybavení knihovny tituly v cizích jazycích i v češtině. Elektronické informační zdroje byly rozšířeny o další zdroje. Byl zaveden nový systém katalogizace a provedena zpětně za mnoho let retrokatalogizace knižního fondu, jeho očipování a převedení do elektronické formy.

Byl výrazně rozvíjen impaktovaný univerzitní časopis Acta veterinaria Brno. Byla provedena jeho zpětná digitalizace až do roku 1970. Došlo k rozšíření činnosti časopisu, kdy počty publikovaných článků, počty stran, počty přijatých i odmítnutých příspěvků výrazně stouply (např. počet uveřejněných prací stoupl o 54,8 %).

Byl nově uspořádán archiv univerzity a byly nově zpracovávány uložené archivní dokumenty.

■ Pohled do studovny Studijního a informačního střediska

Zvláštní pracoviště univerzity

Univerzita provozovala veterinární klinickou činnost na pěti klinikách fakulty. Zde byla poskytována ambulantní, hospitalizační klinická činnost a intenzivní veterinární péče. Byla zajišťována 24hodinová pohotovostní služba. Za poslední čtyři roky došlo k výraznému nárůstu počtů provedených úkonů na většině klinik.

V zájmu zkvalitňování klinické výuky byla dohodnuta změna právních předpisů ve smyslu umožnění provádění veterinární činnosti nejen ve spojení s výukou, ale také jako odborná činnost, kdy kliniky sloužily jako veterinární nemocnice pro veřejnost. Tato legislativní změna přispěla k prohlubování klinických zkušeností učitelů a tím k dalšímu rozvoji klinické výuky studentů.

Ve vztahu k výuce studentů na klinikách se podařilo prosadit zásadní změnu v zákoně, kdy byla dána zákonná možnost studentům vykonávat v rámci výuky veterinární činnost na klinikách univerzity. To studentům umožnilo získávat klinické zkušenosti již v průběhu studia a podpořilo výrazným způsobem koncept výuky, kdy absolvent první den po ukončení studia je chopen si otevřít klinickou praxi.

■ Práce v laboratoři nebezpečných náraz v Ústavu infekčních chorob a epizootologie

Pro podporu veterinární hygienické činnosti na univerzitě byla pro výuku studentů modernizována a nově upravena porážka jatečných zvířat v budově č. 34 a vrácena původnímu poslání – demonstrativní výuce studentů. Byla zkvalitněna výuka studentů v prohlídce jatečných zvířat uzavřením smlouvy s masným podnikem. Byla také modernizována masná dílna, rybí dílna a mlékárenská dílna pro výuku studentů.

Pro stabilizaci činnosti lékárny v areálu univerzity se podařilo uzavřít smlouvu, o kterou neúspěšně univerzita usilovala v předchozím období několik let, a to s Všeobecnou zdravotní pojišťovnou. Tato smlouva podpořila pozitivní perspektivu existence lékárny jako běžného i výukového pracoviště v lékárenství.

U pracovišť nakládajících s radioizotopy, pracujících s RTG a obdobnými přístroji, s vysoce rizikovými biologickými agens a toxiny, s geneticky modifikovanými organismy, s návykovými látkami a prekursory, s nebezpečnými chemickými látkami bylo uspořádáno systémové zajištění těchto činností a to zejména po řídicí, organizační a administrativní stránce.

Univerzita z podstaty zaměření výuky, vědy, výzkumu a odborné činnosti musela mít možnost zacházet a využívat pro svou činnost pokusná zvířata. To však podléhá speciální zákonné regulaci přihlížející k ochraně zvířat proti týrání. V uplynulém období se univerzita podařilo opět získat akreditaci jako uživatelského zařízení pro zacházení s pokusnými zvířaty a to na dobu 5 let. Dále byl vytvořen novelizovaný systém povolování pokusů na zvířatech podle zákona na ochranu zvířat tak, aby univerzita zabezpečovala podmínky vyžadované dozorovými a kontrolními orgány. Pro zajišťování činností v ochraně zvířat byla vytvořena celouniverzitní komise pro ochranu zvířat.

Součástí univerzity je také Školní zemědělský podnik Nový Jičín s provozy na Novojičínsku, v Novém Dvoře u Brna a v Jinačovicích. ŠZP vytvářel prostředí pro přímou praktickou výuku studentů v zemědělských provozech, zejména živočišného zaměření, pro výuku veterinárního lékařství a veterinární hygieny a na pozemcích ŠZP také pro výuku biologie a ekologie. Došlo k výraznému nárůstu počtu odučených hodin na ŠZP, a to o 26,4 %. Aktuální je v současné době překonání katastrofálních záplav z konce června 2009 a škody způsobené ve výši přes 15 mil Kč.

Evropské a další velké projekty

V uplynulém období začalo být realizováno využívání prostředků z evropských fondů. Pro univerzitu se jednalo o čerpání finančního zabezpečení z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. V soutěži o tyto prostředky byla většími projekty úspěšná Fakulta veterinárního lékařství a to třemi projekty, Fakulta veterinární hygieny a ekologie jedním projektem a celoživotní vzdělávání také jedním projektem. Celkem tyto projekty přinesou univerzitě v průběhu jejich řešení 48,837 mil. Kč. V současné době jsou podány další projekty do tohoto operačního programu.

Univerzita aktivně vstoupila do přípravy evropského vědeckého centra excelence v Brně CEITEC. Podepsala smlouvu s dalšími čtyřmi brněnskými univerzitami a pracovišti akademie věd vytvářející základ pro podání tohoto společného projektu. Podíl univerzity je zde přes 60 mil. Kč určených na dobudování výzkumných laboratoří v oblasti patobiologie s praktickým dopadem využitelnosti výsledků v oblasti významných nemocí zvířat a bezpečnosti a kvality potravin. Případná realizace projektu by otevřela univerzitě

■ Řešení projektu ICRC

prostor pro další excelentní výzkum a jeho propojení na evropské výzkumné struktury s výraznou možností uplatnění výsledků vědy v praxi.

Velkým projektem, kterého se univerzita účastní, je také projekt mezinárodního klinického výzkumu, týkající se Mayo cli-

nic v Rochesteru v USA, nemocnice U svaté Anny v Brně a Veterinární a farmaceutické univerzity Brno. Podíl univerzity na projektu je 85 mil. Kč. Tyto prostředky byly využity na nákup přístrojů pro rozvoj kardiologie a neurochirurgie včetně magnetické rezonance, a univerzita je získala formou zapůjčení těchto přístrojů.

Investiční rozvoj

Veterinární a farmaceutická univerzita Brno v uplynulém období významně modernizovala své prostorové zázemí.

Byla dokončena zásadní rekonstrukce budovy dnešního Ústavu anatomie, histologie a embryologie a Ústavu fyziologie včetně zpevnění stavby tak, aby se dořešily problémy způsobené hloubením tunelu pod Dobrovského ulicí v těsném sousedství univerzity, byla zcela rekonstruována aula univerzity v reprezentativní chrám pro akademické ceremonie, byla zásadně rekonstruována porážka jatečných zvířat tak, aby odpovídala hygienickým předpisům, byl vystavěn Pavilon hygieny, vytvářející zázemí klíčové budovy pro výuku bezpečnosti potravin, bylo zásadní rekonstrukcí budovy v areálu univerzity zřízeno nové stravovací centrum na univerzitě a vybudováno ubytovací centrum v areálu vytvářející zásadní změnu v podmínkách pro mobility se zahraničím. Na školním zemědělském podniku byla z prostředků ŠZP vybudována moderní stáj pro 800 dojnic. Z prostředků Fakulty veterinární hygieny a ekologie byly vybudovány stáje pro drůbež Ústavu výživy, zootechniky a zoohygieny nahrazující stáje ústavu, které budou zbořeny při výstavbě Studijního a informačního centra.

Z menších stavebních akcí je významné zmínit vybudování kryté jízdárny v areálu univerzity pro Kliniku chorob koní, úpravu prostor pro umístění magnetické rezonance a stavební dokončení některých prostor v rámci vytváření podmínek pro realizaci projektu ICRC na Klinice chorob psů a koček, vytvo-

■ Stavba Kliniky chorob prasat

■ Ubytovací a stravovací centrum

ření botanické zahrady pro Farmaceutickou fakultu, vypořádání budovy sociálního zařízení pro tenisové kurty v areálu univerzity a rekonstrukce účelového zařízení v Nových Dvorech z prostředků získaných prodejem Líšeňského Dvora.

Dalšími aktivitami v oblasti investic byla zásadní výměna opotřebovaného autoparku fakult a univerzity, modernizace optické sítě a telefonní ústředny, řešení klimatizace, opravy sociálních zařízení, digestoří a vymírající jímky, řešení přípojky plynu, vody, patních měřičů tepla, stanice tepla, ohřevu vody a projektová dokumentace na stavební záměry univerzity.

Byly vytvořeny podmínky pro další stavební aktivity univerzity v nadcházejícím období, zejména pro dokončení Pavilonu kliniky chorob prasat a čističky odpadních vod, pro vybudování Studijního a informačního centra v areálu univerzity zahrnujícího zázemí pro univerzitní knihovnu, přístup k elektronickým informačním zdrojům, zázemí pro univerzitní archiv, podmínky pro umístění provozně přetížených děkanátů fakult, a umístění výukového centra cizích jazyků a dějin, ve foyer pak zázemí pro zvýšení kultury akademického života zejména studentů a počítačové učebny. Dále byly vytvořeny podmínky pro účast Fakulty veterinárního lékařství v evropských fondech operačního pro-

gramu VaVpI k získání prostředků na rekonstrukci budovy č. 33 na Pavilon patobiologie, a pro účast Farmaceutické fakulty v evropských fondech operačního programu VaVpI k získání prostředků na výstavbu Pavilonu farmacie II.

Z drobnějších stavebních aktivit bude dokončena přestavba a modernizace vrátnice univerzity, je připravena dostavba u budovy č. 22 k vybudování ustájení pokusných zvířat pro Ústav farmakologie, je zvažována možnost rozšíření stávající kryté jízdárny pro Klinikou chorob koní a vytvoření podpory evropského vědeckého centra excelence v areálu univerzity.

Financování

Rozpočet Veterinární a farmaceutické univerzity Brno zahrnující prostředky na vzdělávání a specifický výzkum je v současné době 314 mil Kč.

Rozpočet se člení na společné výdaje, rektorát, Fakultu veterinárního lékařství, Fakultu veterinární hygieny a ekologie, Farmaceutickou fakultu. Za uplynulé čtyři roky se rozpočet navýšil o 35,6 % a to rovnoměrně mezi v součtu pro fakulty a v součtu pro společné výdaje a rektorát.

Společné výdaje se nejvýznamněji navýšily zejména v položkách pro 13. plat, příspěvek na obědy, stipendia studentů, mobility, Interní grantovou agenturu univerzity, informační technologie, elektronické informační zdroje, Cesnet a pojištění odpovědnosti za škodu, daně a poplatky, odpady.

Prostředky pro fakulty se dále dělily mezi fakulty v poměru získaném na základě výpočtu vycházejícího z počtu studentů fakulty, z koeficientu náročnosti a normativu na studenta stanoveného MŠMT a z poměru mezi fakultami vyplývajícího z výpočtu rozsahu specifického výzkumu. Tento poměr se pohyboval v % pro FVL=42,8; pro FVHE=39,1; a pro FaF=18,1.

Ve mzdovém ohodnocení došlo k významnému pozitivnímu posunu. Základní plat profesora se zvýšil o 28 %, docenta o 31 %, odborného asistenta o 36 % a asistenta o 14 %. Byl vyplácen 13. plat ve výši 100 %. V rámci příspěvku na stravování byla zvýšena cena stravenky o 75 %. Navýšení prostředků univerzity umožnilo fakultám zvýšit prostředky na nadtarify a odměny v průměru o 32 % a mírně navýšit také počet učitelů na fakultách.

Public relation

Univerzita učinila v uplynulých čtyřech letech také mnohé pro své zvýraznění v odborné komunitě i na veřejnosti.

Příspělo k tomu také 90. výročí založení Veterinární a farmaceutické univerzity Brno, které si univerzita připo-

■ Propagační materiály univerzity, vydané k 90. výročí založení VFU Brno

mínala v roce 2008. V rámci oslav tohoto výročí se uskutečnilo množství akcí, které akademické obci a veřejnosti představily historii i současnost univerzity, její působnost i dosažené úspěchy, a to jako vysoké školy i jako specifické univerzitní instituce s veterinárními a farmaceutickými provozy. V této souvislosti byla vytvořena Kniha o VFU Brno, brožura o VFU Brno, DVD o VFU Brno. Klub dějin veterinární medicíny a farmacie organizoval množství akcí připomínajících historické momenty v životě univerzity.

Pro přiblížení dění na univerzitě akademickým pracovníkům, studentům, veřejné správě, spolupracujícím odborným a vědeckým institucím a dalším zájemcům o univerzitu byl založen v roce 2008 univerzitní časopis *Vita universitatis*, vydávaný 6krát do roka.

Areál univerzity je volně přístupný také veřejnosti, zejména těm, které přivádí na univerzitu zájem o případné studium univerzity, dále klientům veterinárních klinik, klientům humánní lékařské péče, klientům univerzitní lékárny nebo účastníkům sportovních aktivit, kulturních akcí nebo konferencí pořádaných v areálu univerzity. Pro ně byl vytvořen nový více intuitivní orientační plán a nové orientační cedule v areálu a nové označení budov, a to v jazyce českém i anglickém podporujícím bilinguální prostředí univerzity.

Významným prvkem na univerzitě se v uplynulém období stala podpora kulturních a zájmově profesních aktivit. Bylo organizováno divadelní představení v rámci oslav výročí univerzity, byl pořádán adventní koncert, jarní koncert, byly pořádány veterinární plesy, farmaceutické plesy, Hubertovy jízdy, univerzitní hony a další společenské aktivity.

Postavení VFU v Evropě a v ČR

Veterinární a farmaceutická univerzita Brno byla členem nejvýznamnějších evropských organizací ovlivňujících veterinární a farmaceutické univerzitní vzdělávání v Evropě. Byla členem EAEVE sdružující veterinární fakulty Evropy a formulující koncepci rozvoje veterinárního vzdělávání v evropských podmínkách, EAFP zahrnující farmaceutické fakulty v Evropě a vytvářející směry rozvoje farmaceutických fakult, zprostředkovaně pak byla členem FVE sdružující veterinární komunitu Evropy, byla členem UEVH, v níž zastupovala Českou republiku v oblasti veterinární hygieny potravin, byla členem sdružení VETNEST organizující veterinární fakulty střední a jihovýchodní Evropy.

V oblasti českých vysokých škol byla členem České konference rektorů, kde v současné době rektor univerzity vykonává funkci místopředsedy, byla zastoupena v reprezentativní komisi na MŠMT, byla členem brněnských univerzit sdružující univerzity města Brna k užší vzájemné spolupráci, byla součástí uskupení připravujícího velký společný projekt pro brněnské univerzity CEITEC a členem v dalších organizacích podporujících spolupráci týkající se vysokých škol.

Univerzita měla velmi dobrou spolupráci s profesními ministerstvy, zejména ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy, ministerstvem zemědělství, ale i ministerstvem zdravotnictví. Velmi úzkou spolupráci měla se Státní veterinární správou, s Komorou veterinárních lékařů České republiky, dnes i s Českou lékárnickou komorou. Velmi blízké vztahy měla univerzita také s dalšími profesně blízkými univerzitami a výzkumnými pracovišti u nás i v zahraničí.

Premiér Jan Fischer s představiteli akademické obce při zahájení akademického roku 2009/2010 v Ostravě

Závěr

V uplynulých čtyřech letech tak univerzita dosáhla dalšího významného rozvoje, a to jak v oblasti vzdělávání, tak také ve vědě, výzkumu, odborných a dalších akademických činnostech. Dnes je považována za excelentní univerzitu mezi českými vysokými školami a za významnou evropskou univerzitu mezi obdobně profesně zaměřenými vysokými školami.

V nejbližších čtyřech letech ji čeká ve vzdělávání důraz na kvalitu, ve vědě posilování jejího významu na univerzitě, ve stavební činnosti investice ve výši, která nemá v historii univerzity období, a další rozvoj kultury akademických činností a studentského života.

text: **prof. MVDr. Vladimír Večerek, CSc., MBA**
rektor
foto: archiv redakce

Insignie univerzity - talár, řetěz, žezlo

Slavnostní jednání vědecké rady

Dne 12. 11. 2009 proběhlo na půdě univerzity slavnostní jednání Vědecké rady Veterinární a farmaceutické univerzity Brno, a to při příležitosti 90. výročí zahájení výuky na Vysoké škole zvěrolékařské.

Jednání proběhlo za účasti 1. náměstkyně ministryně školství, mládeže a tělovýchovy paní ing. Evy Bartoňové, jež nejen přednesla zdravici ministryně PhDr. Miroslavy Kopicové, určenou Veterinární a farmaceutické univerzitě Brno, ale také osobně pozdravila všechny členy Vědecké rady VFU Brno. Zasedání řídil v pověření rektora VFU Brno prorektor pro vědu, výzkum a zahraniční vztahy prof. MVDr. Alois Nečas, Ph.D., MBA, jenž také přednesl slavnostní projev k 90. výročí zahájení výuky.

text: **redakce**
foto: dr. Mirko Treu

Ing. Eva Bartoňová, náměstkyně ministryně školství jako host VR VFU Brno

Hrob Evropana z doby před 4 500 lety na VFU Brno

Při výkopu rýhy pro nový teplovod Kliniky chorob prasat před budovou Hospodářské správy v areálu VFU Brno byla v jednolitém jílovém podloží výkopu v hloubce cca 50 cm pod povrchem vozovky zjištěna tmavá skvrna. Vzhledem k možnému osídlení východních svahů řeky Ponávky člověkem byla ke konzultaci přizvána organizace zabývající se archeologickým výzkumem Archaia Brno, která potvrdila, že byl zachycen pravěký výkop, ve kterém byl s velkou pravděpodobností rozpoznán hrob. Z jeho výplně se při archeologickém výzkumu podařilo vyhlednout jednu nádobku, která byla součástí nebožtíkovy pohřební výbavy. Vlastní nebožtík objeven nebyl, což bylo dáno nejspíše tím, že výzkum proběhl pouze jako dokumentace profilu vzniklého liniovým výkopem. Podle tvaru nádoby se předpokládá, že se jedná právě o hrob náležící lidu kultury se šňůrovou keramikou. Ve druhé polovině 3. tisíciletí před naším letopočtem tvořili převážnou část populace Evropy od Nizozemska po Volhu, od Finska po Alpy lidé skupiny nazývané podle typické výzdoby na nádobách – kulturou se šňůrovou keramikou. Tuto výzdobu představovaly různé variace otisku šňůry do těla nádob. Máme tak před sebou jednoho z prvních Evropanů v dnešním smyslu slova, který žil na území Brna přibližně před 4 500 lety. Lze očekávat, že podobných pozůstatků se po našich dávných předcích na území areálu VFU nachází více. Závěrem uvádíme, že Archaia Brno, o.p.s., bude také zajišťovat

záchranný archeologický výzkum v místě budoucí stavby Studijního a informačního střediska.

text: **Václav Kolařík, David Mert**
– Archaia Brno, o.p.s.,
ve spolupráci s
ing. Rudolfem Machovcem, CSc.
foto: autoři článku

Místo nálezu

Ústav anatomie, histologie a embryologie

Historie ústavu

Ústav anatomie, histologie a embryologie v podobě, v jaké existuje v dnešní době, vznikl v podstatě až po reorganizaci školy po r. 1989. Do té doby preexistující Katedra morfologie (později přejmenovaná na Katedru anatomie, histologie a embryologie) zastřešovala od 60. let minulého století dva samostatné ústavy – Ústav anatomie a Ústav histologie a embryologie, jejichž založení se datuje do doby vzniku Vysoké školy zvěrolékařské v r. 1918.

Vznik, budování i vývoj obou ústavů byl od prvopočátku velmi úzce spjat s Lékařskou fakultou nynější Masarykovy univerzity. Bezprostředně po založení byly ústavy umístěny v prostorách anatomického ústavu LF v Údolní ulici.

Po reorganizaci školy v r. 1990 byly morfologické obory zahrnuty v rámci Ústavu anatomie, histologie a embryologie. I přes značnou snahu odpovědných představitelů se restituci tradičního členění do podoby dvou samostatných ústavů nepodařilo prosadit.

Od r. 1997 ústav prodělal několik stavebních úprav a rekonstrukcí, poslední a zásadní byla započata v r. 2006 v souvislosti s výstavbou tunelů, které mají být součástí tranzitního tahu městem. Ústav byl kompletně vystěhován do provizorních prostor. V této souvislosti byl zcela ochromen provoz ústavu z hlediska rozpracovaných vědecko-výzkumných aktivit, výuka však byla s velkým vypětím udržena na standardní úrovni. Došlo rovněž k devastaci vybavení ústavu. V současné době je ústav postupně konsolidován, avšak dosažení výchozího stavu bude vyžadovat čas, finance, entuziasmus a mnoho úsilí. V současné době je Ústav anatomie, histologie a embryologie v areálu VFU umístěn do budovy č. 34, která je proponována jako sídlo Sekce morfologie a fyziologie. Budova byla v minulosti koncipována jak pro anatomický, tak i pro histologický ústav.

Výuka

Pedagogická činnost je zaměřena na kvalitu přednášek a praktických cvičení s možným rozšířením o nabídku fakultativních disciplín.

Ústav anatomie, histologie a embryologie zajišťuje výuku disciplíny „Anatomie“ (zařazena v 1.–3. semestru studia, hodinový rozsah 2/2, 2/3, 2/3), disciplíny „Histologie a embryologie“ (zařazena v 2. a 3. semestru, hodinový rozsah 2/2, 2/3) a konečně výuku fakultativního předmětu „Klinická anatomie“. Všechny disciplíny jsou vyučovány pro obě veterinární fakulty. Dále byla do konce akademického roku 2006/2007 v rámci ústavu realizována výuka disciplíny „Základy morfologie člověka“ pro Farmaceutickou fakultu. Kromě „Klinické anatomie“ se ve všech případech jedná o základní pilíře medicínského vzdělávání s typicky vysokou pedagogickou zátěží danou jednak velkým počtem posluchačů a jednak objemem tradované problematiky. Přitom v souvislosti se zavedením nových studijních programů (bakalářský) a s výukou zahraničních posluchačů v anglickém jazyce na FVL (od školního roku 2004/2005) došlo k dalšímu nárůstu počtu posluchačů.

Čelní pohled na budovu Ústavu anatomie, histologie a embryologie

Velká pítevna Ústavu anatomie, histologie a embryologie s osteologickým depozitářem

Zvládnutí a úspěšné absolvování morfologických disciplín je založeno na intenzivní teoretické přípravě. V rámci všech tradovaných disciplín je jako základ využívána deskriptivní metoda výuky, zaměřená na optimální vybavení studentů znalostmi o vývoji, stavbě a struktuře tkání a orgánů se zřetelem na aplikaci těchto poznatků v klinické praxi. Důležitým pedagogickým úkolem je také demonstrace širokého spektra metodik užívaných při zpracování materiálu, včetně metod elektronové mikroskopie a metod histochemických a imuno-histochemických, s důrazem na jejich význam v diagnostice.

Podstatnou součástí výuky morfologických disciplín je i výchova studentů k získání nových návyků v rámci lékařské etiky, včetně užívání odborné terminologie a medicínského způsobu vyjadřování při popisu struktur a funkcí organismu.

Histologie a embryologie

Náplní letního semestru je jednak histologická technika, zaměřená na metodiky důležité pro základní histologické vyšetření v praxi, jednak cytologie, která klade důraz na objasnění struk-

tury jádra, buněčných organel a na principy buněčného dělení, a jednak obecná histologie, která sleduje strukturu, popřípadě ultrastrukturu tkání ve vztahu k jejich funkci v organismu.

Náplní zimního semestru je mikroskopická anatomie orgánů a orgánových systémů. V této souvislosti jsou zdůrazňovány mezidruhové strukturální rozdíly a funkční uplatnění jednotlivých orgánů, eventuálně je prováděno srovnání mikroskopické stavby některých systémů u savců, ptáků a ryb.

Embryologie je přednášena po oba semestry. Důraz je kladen na problematiku gametogeneze, oplození a etapy časné ontogeneze. Organogeneze je prezentována integrovaně s mikroskopickou stavbou jednotlivých orgánů a systémů.

Cílem výuky histologie a embryologie je získání základních znalostí o mikroskopické stavbě a vývoji živočišných organismů (především savců) a vytvoření předpokladů pro studium fyziologie, patologické anatomie, patologické fyziologie a dalších preklinických disciplín.

Anatomie

Cílem výuky předmětu anatomie je zvládnutí systematické a topografické anatomie – tedy nabytí znalostí o makroskopické stavbě těla studovaných druhů savců a ptáků. Tím budou vytvořeny předpoklady pro úspěšné zvládnutí dalších základních, preklinických i klinických disciplín v průběhu dalšího studia.

V 1. semestru, po uvedení do disciplíny anatomie, jsou studijní náplní kapitoly pohybového aparátu sledovaných druhů zvířat (osteologie, arthrologie a myologie) a soustava kožní. Důraz je kladen nejen na zvládnutí uvedených kapitol systematické anatomie, ale i na osvojení si základních pitevnických technik.

Náplní 2. semestru je studium splachnologie, angiologie a pitva ptáků. Rovněž je zdokonalována praktická pitevnická zručnost.

Náplní 3. semestru je studium neurologie a angiologie. Důraz je kladen na vytvoření schopností syntézy znalostí ze

systematické anatomie a jejich teoretické i praktické využití v anatomii topografické.

Výzkum

Vědecko-výzkumná činnost je v realizována jako aktivita interdisciplinární ve spolupráci s odborníky z různých oblastí. V této souvislosti je rozvíjena spolupráce s domácími i zahraničními pracovišti včetně účasti na organizaci odborných seminářů a kongresů. V souladu s výzkumnými aktivitami se jako prioritní jeví užší kooperace především v rámci sekce „Morfologie a fyziologie“, ale i se sesterskými morfologickými ústavu LF (LF MU Brno, LF UK Plzeň, LF UK Praha), ústavu AV ČR (ÚEM AV ČR, ÚŽFG AV ČR) a morfologickými instituty zahraničních univerzit (Freie Univ. Berlin, Zentrum der Morphologie Frankfurt am Main, Inst. Biol. Médicale Strasbourg). Spolupráce je orientována především do rozvoje laboratorních metodik, společných grantových aplikací a přednáškových aktivit (výukových témat i prezentace výsledků výzkumné činnosti).

Rozsah a spektrum vědecko-výzkumné činnosti vychází z analýzy stávajících aktivit, materiálových zdrojů a možností.

V rámci Ústavu anatomie, histologie a embryologie jsou výzkumná aktivita a tvůrčí činnost směřovány do následujících oblastí: *Ontogenetický výzkum* – zaměřený na morfogenezu struktur orofaciální oblasti a řešený ve spolupráci s Histologicko-embryologickým ústavem a Anatomickým ústavem LF MU. Jedná se o nosná témata:

- Vývoj, diferenciací a stavba slizničních struktur ústní dutiny u vybraných živočišných druhů.
- Vývoj, diferenciací a struktura smyslových epitelů u vybraných živočišných druhů.

Odontologický výzkum – realizovaný v rámci spolupráce s pracovištěm Ústavu živočišné fyziologie a genetiky AV ČR. Je zaměřený především na vývoj a diferenciaci dentice u vybraných živočišných druhů

■ Nový mikroskopický sál Ústavu anatomie, histologie a embryologie při histologickém praktiku

■ Výuka myologie na velké pitevně Ústavu anatomie, histologie a embryologie

■ Část anatomického muzea Ústavu anatomie, histologie a embryologie

Osteologický a archeosteologický výzkum – realizovaný ve spolupráci s Archeologickým ústavem AV ČR, Moravským zemským muzeem, Muzeem města Brna a Ústavem archeologické památkové péče.

Aplikovaný výzkum s orientací na:

- Stavbu kůže a kožních derivátů u vybraných živočišných druhů.
- Diferenciaci cévní stěny ve vztahu k chirurgickému využití cévních protéz.

Provoz

Provozně-technické zajištění ústavu je založeno na možnostech, které skýtá současné vybavení ústavu. Již zmíněná rekonstrukce ústavu znamenala totální likvidaci vybavení pracoviště

elektronové mikroskopie a všech souvisejících provozů. Stejně tak komplexní využití muzeálních sbírek jakožto výukového materiálu je v současném stavu nemožné (obr. 5). Na druhé straně byly v této souvislosti vybudovány významné anatomické i histologické provozy, jako např. macerace, osteologické depozitum, osteologická laboratoř a praktikum, velmi reprezentativní mikroskopický sál a v neposlední řadě i seminární pracoviště umožňující organizaci kolokvií a separátní examinační jednotlivých oborů. To vše představuje mimořádnou záležitost jak pro pedagogický sbor ústavu, tak i pro technický personál, který je zodpovědný za kvalitu a termínové zpracování předmětných výukových souborů.

Kromě příležitostných expertizních aktivit je v ústavu od počátku r. 2007 zavedena veterinární činnost zaměřená na mikroskopickou analýzu bioptátů z ústavů a klinických pracovišť školy. Vzhledem k tomu, že tato činnost je přínosem pro provozní aktivity ústavu, je žádoucí její pokračování i v budoucnu.

Jednou ze základních perspektiv v rámci výukového procesu je vybudování přístupového schodiště do muzea nad aulou, které se jeví jako nezbytné pro bezprostřední kontakt vyučovaného problému na pitevně s materiálem, který je k dispozici v muzeálních sbírkách.

Dalším a finančně mimořádně náročným úkolem do budoucna je obnovení pracoviště elektronové mikroskopie, jakožto rutinního provozu nejen z hlediska výukových modelů, ale i z pozice možností výzkumu a také jako servisního pracoviště pro všechny fakulty univerzity.

text: **prof. MVDr. František Tichý, CSc.**

přednosta ústavu

foto: archiv ústavu

Ústav biologie a chorob volně žijících zvířat

Něco z historie výuky biologie a zoologie

Biologie byla na naší škole přednášena hned v roce 1919 po vzniku Vysoké školy zvěrolékařské, i když tehdy neměla vlastní institucionální zázemí, tj. samostatný ústav. Až do roku 1923 se biologie v rámci fyziologie vyučovala na Lékařské fakultě Masarykovy univerzity. Samostatný Ústav pro všeobecnou biologii v rámci naší školy založil a jako první přednosta vedl prof. Hykeš. Prvním přednášejícím byl ale prof. MUDr. et MVDr. h. c. Edward Babák, tehdejší rektor naší školy. Jeho prvním asistentem se v roce 1919 stal právě PhDr. Oldřich V. Hykeš, který se od roku 1920 ujal přednášek z biologie a v roce 1926 se habilitoval pro obor obecná biologie. O rok později byl jmenován pro tento obor a pro patologii kožešinových zvířat mimořádným profesorem. Kromě obecné biologie zajišťoval prof. Hykeš i přednášky z předmětů biologie a patologie včel a biologie a patologie ryb. Prof. Hykeš přednášel až do roku 1948 s přerušením v době německé okupace. V letech 1945–1946 byl také rektorem naší univerzity.

Po odchodu prof. Hykeše se přednášek z biologie ujal asistent z předválečných let MVDr. Václav Dyk, který přednášel předmět všeobecná biologie do roku 1951. V roce 1951 přišel přednášet biologii MUDr. Jiří Churý, který se habilitoval v roce 1953 a řádným profesorem se stal v roce 1966. V 50. letech podlehl komunistickým ideologickým tlakům a jeho přednášky v počátcích jeho kariéry byly založeny na aplikaci „sovětské tvůrčí biologie“ spjaté se jmény Lysenka a Lepešinské. Prof. Churý ovlivnil negativně nevědeckými názory veterinární lékaře absolvující školu v padesátých letech, kteří např. na přednáškách neslyšeli nic z klasické Mendelovy genetiky. Dokladem situace je i tehdejší dobový název pracoviště – Katedra mičurinské biologie. V roce 1953 přišel vyučovat biologii MVDr. Karel Pánek a v roce 1959 RNDr. Jan Crha. V roce 1960 byl ústav přejmenován na Ústav biologie a zoologie.

V r. 1966 byla prof. Churým a Dr. Crhou vydána učebnice Biologie se základy zoologie, která konečně začala studentům

■ Cvičení z biologie a genetiky. Doc. MVDr. Jiří Klimeš, CSc. vysvětluje zadaný úkol.

■ Cvičení z biologie a genetiky. Studentky při mikroskopování a vedení pracovního protokolu.

přinášet informace o mendelovské klasické genetice a jejích buněčných a molekulárních základech. Po smrti prof. Churého přednášeli střídavě biologii a zoologii Dr. Pánek a Dr. Crha. Prof. Churý doporučil v poslední fázi života převedení ústavu pod vedení Katedry fyziologie, což se realizovalo. V roce 1972 přišel z Ústavu epizootologie MVDr. Rudolf Hrabák, CSc., který od té doby až do svého odchodu do důchodu zajišťoval přednáškami jak biologii, tak zoologii. Profesorem byl jmenován v roce 1990.

V roce 1985 odešel do penze Dr. Pánek a na jeho místo vyučujícího biologie nastoupil MVDr. Lubomír Chmelař, CSc., který z ústavu odešel v r. 2001. V roce 1990 přešla z Ústavu fyziologie na znovuzřízený Ústav biologie a zoologie RNDr. Marie Smrčková. Její příchod i příchod dalších učitelů v následujících letech souvisel se zvýšením počtu studentů po založení Farmaceutické fakulty VFU Brno a zavedením bakalářského studijního programu na FVHE. Opětovné zřízení samostatného Ústavu biologie a zoologie v r. 1990 souviselo s širšími změnami organizační struktury univerzity po r. 1989. Jako přednosta tohoto ústavu působil prof. Hrabák od jeho zřízení až do roku 2000, kdy odešel do důchodu.

Zoologie byla jako samostatná disciplína na tehdejší Vysoké škole zvěrolékařské vyučována již od r. 1919, a to významným zoologem prof. PhDr. Emilem Sekerou. V rámci zoologie prof. Sekera přednášel i parazitologii se zaměřením na systematiku parazitů. V r. 1928 sestavil první seznam živočišných parazitů Československé republiky. On i jeho asi-

stent, významný parazitolog MVDr. Karel Rašín, velmi dbali na vybavení ústavu mikroskopickou technikou a názornými pomůckami. Moderní vybavení laboratoří a vysoká úroveň výuky přitahovaly četné dizertanty, a to i ze zahraničí. V r. 1931 prof. Sekera navrhl sloučení zkoušek ze zoologie a biologie, což *de facto* vedlo ke spojení obou disciplín. Organizační změny v r. 1933 přivodily dokonce dočasné spojení zoologie (včetně parazitologie) a biologie i s botanikou. Po odchodu prof. Sekery do důchodu v r. 1933 byl v r. 1934 jeho ústav sloučen s Ústavem pro všeobecnou biologii ve společný Ústav pro obecnou biologii a parazitologii. Tento ústav vedl a výuku zoologie spolu s biologií zajišťoval prof. Hykeš. Po jeho odchodu v r. 1948 zoologii přednášel MVDr. Václav Dyk, který se v témže roce habilitoval z biologie a parazitologie.

Po začlenění Vysoké školy veterinární v r. 1952 jako fakulty do Vysoké školy zemědělské v Brně zoologii přednášel prof. RNDr. Josef Kratochvíl, DrSc., pozdější akademik a zakladatel Laboratoře pro výzkum obratlovců ČSAV v Brně (dnes Ústav biologie obratlovců AV ČR). V r. 1960 převzal výuku zoologie opět Ústav biologie a zoologie a přednášky zajišťoval RNDr. Jan Crha. Od r. 1972 zoologii přednášel spolu s biologií v rámci předmětu Biologie se základy zoologie prof. MVDr. Rudolf Hrabák, CSc. Praktickou výuku zoologie v rámci výše zmíněného předmětu dlouhá léta zajišťovali RNDr. J. Crha, CSc. a MVDr. Karel Pánek, později i MVDr. Lubomír Chmelař, CSc. a RNDr. Marie Smrčková.

Vědecká činnost do r. 2000

Vědecko-výzkumná činnost byla rozvíjena ihned po vzniku našeho pracoviště. Z období předválečného jsou známe Babákovy studie vlivu potravy na délku střeva pulců, studie o termoregulaci novorozenců založené na respirometrii a kalorimetrii, Hykešovy studie o vlivu hormonů obratlovců na metamorfózu, zejména vliv tyroxinu na metamorfózu obojživelníků. Rovněž byly studovány účinky fotodynamicky aktivních látek na mořské ryby a láčkovce, bioluminiscence medúz a vliv potravy na trávicí trakt ryb. Prof. Sekera se výzkumně zabýval studiem ploštěnek a zoologické zaměření měly i výzkumy prof. Hykeše týkající se poznatků o našich rybách. Prof. Hykeš položil vědecké základy akvaristiky a teraristiky a pozvedl zájmovou časopiseckou literaturu s touto tematikou na vysokou odbornou úroveň.

Laboratoř molekulární biologie. Student Tomáš Reitschmied při zpracování diplomové práce.

Po roce 1950 zaměřil Dr. Churý výzkum na otázky biostimulátorů a vegetativní hybridizaci živočichů. Koncem 50. let doc. Churý s kolektivem věnoval pozornost výzkumu sexuální aktivních látek v rostlinách. Díky publikacím se staly výsledky atraktivní pro veterinární lékaře nejen u nás, ale i v zahraničí a v ústavu biologie přijížděla řada odborníků konzultovat problematiku fytoestrogenů. Tento výzkum byl předčasně ukončen náhlou smrtí prof. Churého. Kromě výzkumu fytoestrogenů prováděl Dr. Crha výzkum symbiotických nálevníků v trávicím traktu přežvýkavců. V roce 1975 byly publikovány dvě studie Dr. Hrabáka o aktivitě oxytocinázy u gravidních zvířat zpracované v Ames (Iowa, USA), které se staly podkladem pro jeho habilitační spis. Doc. Hrabák s Dr. Chmelařem a Dr. Pánkem studovali účinky některých biologicky aktivních látek v buňkách kultivovaných *in*

vitro. Po roce 1990 byly studovány účinky těžkých kovů na mitotickou aktivitu buněk kultivovaných *in vitro* a na výměny sesterských chromatid lymfocytů.

Současná výuka biologie a zoologie a současné vědecko-výzkumné zaměření ústavu

Ústav biologie a chorob volně žijících zvířat byl do současné podoby konstituován v září roku 2000. Dislokován je ve druhém patře a částečně i v podkroví budovy 32. Zajišťuje výuku v předmětech obecná biologie, biologie a genetika, zoologie a choroby volně žijících zvířat pro studenty všech tří fakult VFU Brno.

Výzkum i výuku realizují akademičtí pracovníci a studenti. Přednostou ústavu je od jeho ustavení v září 2000 prof. MVDr. Ivan Literák, CSc., který je garantem výuky v předmětu biologie a genetika. Zástupcem přednosty a garantem výuky v předmětu zoologie je doc. MVDr. Jiří Klimeš, CSc. Ve výuce jsou v současné době zapojeni jako další akademičtí pracovníci MVDr. Eva Bártová, PhD. (garant výuky biologie a genetiky v angličtině), RNDr. Oldřich Sychra, PhD., MVDr. Pavel Široký, PhD., RNDr. Lenka Dubská, PhD., RNDr. Monika Dolejšká, PhD. a RNDr. Eva Roubalová, PhD. Života ústavu se účastní také emeritní profesor, bývalý přednosta Ústavu biologie a zoologie prof. MVDr. Rudolf Hrabák, CSc. V laboratořích pracují studenti doktorských studijních programů, kteří jsou také zapojeni do výuky, i studenti bakalářských a magisterských studijních programů. V prezenční formě DSP dnes na ústavu působí MVDr. Kateřina Albrechtová, Mgr. Vojtěch Baláž, Mgr. Petra Frolková, Mgr. Dagmar Janoszowska, Ing. Filip Kounek, MVDr. Markéta Machálková, MVDr. Aneta Mazancová, Mgr. Jana Rybaříková, MVDr. Veronika Svěráková, v kombinované formě DSP spolupracuje Mgr. Martina Haas a MVDr. Alena Hovorková. Doktorské studijní programy se zde realizují zejména v oborech Choroby volně žijících zvířat a zvířat zoologických zahrad a Veterinární ekologie.

Ústav je rozdělen na dvě oddělení – oddělení biologie (vedoucí prof. MVDr. I. Literák, CSc.) a oddělení zoologie a chorob volně žijících zvířat (vedoucí doc. MVDr. J. Klimeš, CSc.). V rámci těchto oddělení pracují laboratoř molekulární biologie (vedoucí RNDr. L. Dubská, Ph.D.), laboratoř sekvenční analýzy (RNDr. Eva Roubalová, PhD), herpetologická laboratoř (vedoucí MVDr. P. Široký, PhD.), pracoviště terénních studií (vedoucí doc. MVDr. J. Klimeš, CSc.) a entomologická laboratoř (vedoucí RNDr. O. Sychra, PhD.). Pro hladký chod ústavu je velmi významná i práce neakademických pracovníků ústavu Jaroslavy Hanákové, Taťány Janové, Marty Křenové, Věry Lamačové a Evy Suchanové.

Koncepce výuky v bakalářských a magisterských programech navazuje na studium biologie na středních školách. Obsahem výuky biologie je molekulární a buněčná biologie a evoluční biologie, biodiverzita a tematika její ochrany. Znalosti získané v této výuce představují základ pro pokračování studia v navazujících disciplínách jako zoologie, mikrobiologie a imunologie, histologie, parazitologie, biochemie, fyziologie. Pro FaF se vyučuje obecná biologie jednosemestrově (1. roč., zimní semestr, 2/2), pro FVHE a FVL je biologie a genetika dvousemestrová (1. roč., zimní semestr 2/2, letní semestr 1/2). V rámci výukového předmětu biologie a genetika se studenti seznamují se základy genetiky, na které se později naváže hlubším a komplexnějším studiem genetiky v Ústavu

■ Přednáší prof. MVDr. Ivan Literák, CSc.

genetiky FVL. Zásadní inovací výuky ve cvičeních je nedávne zařazení bloku práce s DNA – její izolace, amplifikace, restrikční analýzy a sekvenace. Tuto inovaci umožnilo využití strukturálních fondů EU/ČR – Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, konkrétně projektu Inovace výuky v oblasti ochrany a welfare zvířat, jehož řešitelem je doc. MVDr. Petr Chloupek, PhD.

Studium zoologie bezobratlých je zaměřeno na systematiku, životní cykly a ekologii původců a přenašečů onemocnění, biologii bezobratlých chovaných ze záliby, skladištních škůdců a tzv. plodů moře. Studium zoologie obratlovců je zaměřeno na zvířata chovaná ze záliby a volně žijící obratlovce coby objekt veterinárního zájmu, na potravinářsky významné skupiny a druhy jako sladkovodní a mořské ryby aj. Výuka zoologie jako samostatného předmětu je realizována pro studenty FVL a FVHE (1. roč., letní semestr, 1/2).

V r. 2000 pro studující FVL a o rok později pro studenty FVHE byla výuka zoologie oddělena od biologie a ze zoologie se tak opět stala samostatná disciplína. Byla to především reakce na rozvoj akvaristiky, teraristiky, chovu exotických ptáků, savců i bezobratlých, mezinárodního obchodu se zvířaty, dovozu a konzumace mořských ryb a tzv. plodů moře i globální ekologické krize a úbytku biodiverzity. Po zřízení bakalářského studijního programu byla zoologie ve stejném rozsahu zařazena i do jeho kurikula jako povinně volitelný předmět alternující

s botanikou. V současné době vybrané přednášky, část praktických cvičení a examinační zajišťují kromě doc. Klímeše i RNDr. Oldřich Sychra, Ph.D. a MVDr. Pavel Široký, Ph.D. V rámci integrovaného přístupu k výuce zabezpečují vybraná témata výuky specialisté z navazujících disciplín, např. problematiku ryb přednáší ichtyopatolog doc. MVDr. Stanislav Navrátil, CSc. z Ústavu veterinární ekologie a ochrany životního prostředí.

Po r. 2000 byla provedena řada zásadních inovací výuky zoologie. Nejvýznamnější inovací představuje zavedení terénní blokove výuky na Novojičínsku se zázemím Střediska účelové činnosti Školního zemědělského podniku Nový Jičín. Na výjezdním cvičení v trvání 3 dnů je integrována výuka zoologie, ekologie a biologie. Pobyt je zaměřen na demonstraci biodiverzity, ekologických vztahů v krajině a ochranu přírody. Součástí výuky jsou praktická zaměstnání z entomologie a hydrobiologie, herpetologie, ekologie drobných zemních savců, ornitologická exkurze a návštěva stanice pro záchranu hendikepovaných živočichů. Tato forma výuky je studenty vysoce ceněna. Praktická cvičení byla obohacena mimo terénní aktivity také o pitvu ryb, obojživelníků, plazů a ptáků a byla zpestřena zařazením sbírek preparovaných živočichů. Velmi navštěvovaný je večerní cyklus přednášek nad rámec standardní výuky zaměřený na zoogeografii. V ústavu je rovněž k dispozici databáze české zoologické bibliografie, v univerzitní knihovně pak celosvětová bibliografická databáze Zoological Record.

Výzkum pracovníků ústavu je zaměřen na molekulárně biologickou diferenciaci patogenních i jiných organismů, na studium parazito-hostitelských interakcí ve volné přírodě a na studium biologie problémových druhů volně žijících obratlovců.

Výzkumná činnost laboratoře molekulární biologie je v současnosti zaměřena na studium výskytu genospecií bakterií rodu *Borrelia* u klíšťat, na molekulární detekci a charakterizaci bakterií *Lawsonia intracellularis*, *Anaplasma phagocytophilum*, avipoxvirů, polyomavirů a papilomavirů. Progresivně se rozvíjí oblast detekce genů rezistence u kmenů bakterie *Escherichia coli* a molekulární epidemiologie této bakterie. Výzkum v herpetologické laboratoři je zaměřen na parazitohostitelské interakce želv, klíšťat a krevních parazitů. Byly realizovány studie krevních parazitů volně žijících ptáků. Entomologická laboratoř je zaměřena na studium ektoparazitů, zejména všenek a roztočů. Toto studium již vyústilo v popis řady druhů nových pro vědu. Pracoviště terénních studií zabezpečuje terénní výzkumné pobyty domácí i zahraniční. Lze jmenovat nedávné terénní výzkumy pracovníků ústavu na Slovensku, v Polsku, Kostarice, Brazílii, Sýrii, Jordánsku, Keni, Vietnamu, Angole a Senegalu.

Scientometrie je slovo stále častěji používané, chceme-li objektivně hodnotit výsledky vědeckého bádání jednotlivce i instituce. Pokud jako významné scientometrické kritérium použijeme počet vědeckých publikací v časopisech s tzv. impakt faktorem, pak v letech 2000–2008 (devítileté hodnotitelné období v novodobé historii ústavu, rok 2009 není uzavřen) bylo pracovníky ústavu vyprodukováno 123 takových publikací. Ve stejné době bylo v dalších časopisech publikováno 109 vědeckých a odborných prací. Na konferencích v zahraničí odeznělo 61 a na konferencích v České republice 85 příspěvků. Akademičtí pracovníci ústavu byli autory nebo spoluautory 10 knih a 10 skript či jiných učebních textů. Úspěšně proběhlo jedno profesorské (prof. MVDr. Ivan Literák, CSc.) a jedno habilitační (doc. MVDr. Jiří Klimeš, CSc.) řízení a úspěšně bylo obhajobou disertační práce a státní doktorskou zkouškou ukončeno studium devíti studentů DSP (MVDr. Eva Bártová, PhD., MVDr. Kateřina Hauptmanová, PhD., MVDr. Vilma Kajerová, PhD., RNDr. Ivan Kubišková PhD., MVDr. M. Palíková, PhD., MVDr. Lukáš Pavlačík, PhD., MVDr. Kamil Sedlák, PhD., MVDr. Pavel Široký, PhD., RNDr. Oldřich Sychra, PhD.). Letos úspěšně ukončili DSP na našem ústavu RNDr. Monika Dolejská, PhD., MVDr. Pavel Kulich, PhD. a Mgr. Petr Podzemný, PhD. Tato bilance, myslím, není špatná a jistě napomáhá úspěšnému hodnocení výzkumných grantových projektů řešených na tomto ústavu, v posledních pěti letech zejména velkého grantu Výzkumného záměru FVHE Veterinární aspekty bezpečnosti a kvality potravin, jehož řešitelem je prof. MVDr. Vladimír Večerek, CSc., MBA.

Během posledních deseti let byla realizována za podpory vedení FVHE i VFU Brno rekonstrukce většiny prostor, které ústav využívá. Nákladnou rekonstrukcí prošla především posluchárna biologie, při níž byla kapacita zvýšena na 120 míst. Posluchárna byla vybavena špičkovou audiovizuální technikou a v r. 2008 také klimatizací. Novými mikroskopy byly vybaveny obě cvičebny biologie i cvičebna zoologie. Mikroskopickou technikou spříženou s projekcí na velkoformátových obrazovkách byly vybaveny obě cvičebny biologie. Laboratoř

■ Cvičení ze zoologie. Studenti při pozorování ptáků.

molekulární biologie i laboratoř sekvenční analýzy byly nově zřízeny a vybaveny přístrojovou technikou, která umožňuje realizovat biologický výzkum na současné světové úrovni (viz Roubalová E. a Literák I.: Sekvenátor již také na naší univerzitě, *Vita Universitatis* 4/2009). Nově byla vybavena pitevna, nově byla zřízena a vybavena entomologická a herpetologická laboratoř. Významnou změnou k lepšímu je rekonstruovaný sekretariát. Začátkem r. 2008 byla studentům zpřístupněna nová studovna s permanentní projekcí televizních pořadů se zoologickou tematikou (studovna Animal Planet). K zvýšení kulturnosti prostředí přispěla i přestavba sociálních zařízení. Studenti, vyučující i návštěvníci pracoviště vysoce oceňují, že chodby ústavu a posluchárna biologie byly vyzdobeny exponáty stálé výstavy velkoformátových fotografií motýlů vytvořených našim nejuznávanějším fotografem této skupiny hmyzu prof. MVDr. R. Hrabákem, CSc. (emeritním profesorem naší univerzity – viz výše).

Pro vzdělávací i vědecko-výzkumnou činnost má Ústav biologie a chorob volně žijících zvířat nyní dostatečné prostorové zázemí. Laboratoře ústavu i cvičebny jsou vybaveny řadou kvalitních přístrojů. Akademičtí pracovníci nepostrádají nasazení a nadšení nutné k úspěchům při výuce i bádání. Tito pracovníci mají také řadu plodných kontaktů s jinými vědeckými pracovišti doma i v zahraničí. To vše je zárukou, že náš ústav je a bude platným členem rodiny ústavů Fakulty veterinární hygieny a ekologie a že přesah jeho činnosti bude zřejmý i na Fakultě veterinárního lékařství a Farmaceutické fakultě naší univerzity. Věřím, že ve výuce i ve vědě nebudeme hrát okresní přebor, ale první ligu.

■ text: **prof. MVDr. Ivan Literák, CSc.**

Ústav biologie a chorob volně žijících zvířat FVHE
VFU Brno

foto: Ivan Literák, Petr Podzemný, Veronika Krepsová

Knihovna Dr. M. Protivy

Knihovna dr. Protivy byla založena na Farmaceutické fakultě VFU v r. 1996 díky sponzorskému daru Dr. Ing. Miroslava Protivy, DrSc. Dr.h.c. Nezbytnou potřebou zahájení vědecko-výzkumné práce na Farmaceutické fakultě VFU byl, podobně jako na všech vědeckých a výzkumných pracovištích, přístup k odborným literárním pramenům. Centrální knihovna VFU byla orientována tradičně na veterinární literaturu, jen s několika málo tituly využitelnými i pro některé farmaceutické obory. V r. 1994 nebyly na VFU dostupné ještě informační technologie online, bez nichž si dnes odborný život nelze ani představit. Úvahy o založení vlastní knihovny byly při tehdejší finanční rozpočtu fakulty nereálné. Situace se částečně zlepšila v r. 1995 příspěvním generálního ředitele Léčiv Ing. Jiřího Michala, který zajistil sponzoring některých titulů z farmaceutických oborů, včetně knižní literatury. Rozhodující krok k vytvoření vlastní knihovny otevřel teprve Dr. Ing. Miroslav Protiva, dlouholetý vedoucí vědecký pracovník Výzkumného ústavu pro farmacii a biochemii (VÚFB) v Praze. Začátkem dvacátých let minulého století nabídl fakultě svou odbornou knihovnu. Do února 1998 předal fakultě 3 766 svazků, poslední část necelý měsíc před jeho smrtí. Postupně byla knihovna doplňována převodem řady časopisů z VŠCHT v Praze, MU v Brně a též převodem a vyřazením některých časopisů z jiných knihoven. Finanční prostředky získané při řešení výzkumného záměru (1995-2000) umožnily fakultě zabezpečení celouniverzitního elektronického přístupu k dalším významným časopisům a jiným informačním zdrojům. Do r. 2002 bylo z dostupných zdrojů staženo dalších 39 časopisů. Několik časopisů bylo zabezpečeno členstvím dr. Protivy a prof. Beneše např. v Amer. Chem.Soc. a též přátelstvím dr. Protivy se známým vydavatelem p. Prousem (Prous Sci., Barcelona) a pokračujícími kontakty s tímto vydavatelstvím prof. Benešem. Nejednalo se o laciné časopisy, ale časopisy s ročním předplatným několika tisíc \$., např. Drug of Future, Drug of Today, Drug Data Report, Drug News and Perspectives). Knižní fond byl též obohacen o časopisy, ve kterých dr. Protiva byl členem edičních rad. Laskavostí pí Dr. Protivové část titulů dále pokračovala, a to řadu měsíců po úmrtí dr. Protivy (např. Arzheim. Forsch., Eur. J. Med Chem, Synlett, J. Heterocycl. Chem. a jiné). Další tituly získal dr. Protiva výměnou především za Coll. Chem. Czech. Commun.

O knihovně nelze psát bez informací o osobnosti dr. Protivy. Řada studentů a mladých absolventů farmacie a dalších VŠ již většinou o něm není informována, i když se jedná o jednu z nejvýznamnějších osobností vědy a výzkumu v oblasti léčiv světového jména. Dr. Protiva patřil ke generaci, která nemohla za okupace z důvodů uzavření VŠ pokračovat ve studiu. Naštěstí zakladatel Léčiv Praha, pozdější Zentivy, lékárník Frágnér, zaměstnal během II. světové války řadu významných chemiků, biochemiků i pracovníků dalších oborů, kteří kromě vynucených programů i tajně pracovali na některých projektech, například i na výrobě penicilínu, tehdy označeného krycím číslem, nebo na prvním antikoagulans ethylbiskumacetátu-Pelentanu®. Díky tomu měla ČSR po skončení II. svět. války jednu z prvních výrobní penicilínu v Evropě. V r.

■ Tak to všechno začalo

1945 bylo možné ve studiu pokračovat. Současně se v krátké době otevřela cesta do celého světa, což někteří mladí absolventi VŠ využili a sbírali zkušenosti na různých světových pracovištích, pochopitelně bez omezení jen do r. 1948. Dr. Protiva se na pozvání prof. Růžičky, nositele Nobelovy ceny za chemii (práce na polymethyleny a vyšších terpenech), dostal na ETH do Zürichu, spolu s dalšími dvěma chemiky, dr. Wiesnerem a dr. Šormem, pozdějším dlouholetým ředitelem jednoho z dosud nejúspěšnějších ústavů akademie věd. Prof. Růžicka, mimochodem s českými kořeny, jim navrhl delší studijní pobyt v Laboratoři organické chemie, kde by mohli být zapojeni do výzkumu s tehdy mladým asistentem dr. Prelogem, taktéž pozdějším nositelem Nobelovy ceny za stereochemii organických molekul a chemických reakcí. Odtud pramení dlouholeté přátelství dr. Protivy s prof. Prelogem, též slovanského původu, s kterým si až do smrti dopisoval (zemřeli dva měsíce po sobě). Podle korespondence jej Prelog oslovoval „Milý Protivíčku“. Ještě před komunistickým pučem se vrátili domů, s výjimkou dr. Wiesnera, který odešel na Univerzitu do Vancouveru v Kanadě. V r. 1951 nastoupil dr. Protiva do VÚFB, výzkumné báze Spofy. Zde byly začátky jeho intenzivní tvůrčí práce na poli látek s předpokládaným biologickým účinkem. Od těch dob se datuje jeho až neskutečná kapacita při vynálezech a konečných realizacích léčiv, dodnes ve světě zcela unikátní. Jím a jeho spolupracovníky zavedených 55 léčiv do klinické praxe nemá skutečně období, snad jen s výjimkou dr. Jansseny z Belgie (Janssen Pharmaceutika), mimochodem též dlouholetého přítele dr. Protivy. Se svými spolupracovníky Jílkem, Rajšnerem, Šinde-

lářem syntetizoval neuvěřitelných 13 000 látek, na které bylo udělených 800 patentů. (1). Do r. 1960 byl výzkum směřován na vegetativní nervový systém, zejména histaminových receptorů, protikřečových látek a periferních myorelaxancií. Výsledkem bylo zavedení např. antihistaminik Alfadrylu®, Bromadrylu® a Theadrylu® (moxastin teoklas). V licenci je vyráběla firma Smith Kline and French. V oblasti spasmolytik byl výzkum završen zavedením hexasonia-Thiospasminu®, mimochodem dodnes jediného spasmolytika, kde oniová funkce dusíku byla nahrazena sírou a dále oxasonia a mnoha dalších, do praxe zavedených léčiv, např. Kinedrylu®, Medrinu®, trimekainu-Mesokainu®. Převratné výsledky s chlorpromazinem ve Francii byly podnětem k vývoji látek, kde se jednalo o strukturální kombinaci imipraminu a chlorprotixenu. Výsledným preparátem skupiny dr. Protivy byl proheptadien, bohužel současně syntetizovaný i v zahraničí. Chybou v patentu v přípravě amitriptylinu firmou Hoffmann La Roche se otevřela možnost zavedení amitriptylinu na čs. trh originálním způsobem výroby. To bylo již krůčkem k nejrozsáhlejšímu výzkumu skupiny dr. Protivy, do oblasti neuroleptik. Do praxe byla zavedena léčiva dosulepin-Prothiaden®, dithiaden, klorothepin, octoklothepin. Prothiaden® byl finančně jedním z nejúspěšnějších výrobků Československa, s měsíčním přínosem přibližně 25 mil. Kč. V roce 1993 překročil počet prodaných balení 1 mld., na jejichž výrobu bylo syntetizováno 196 tun substance (Farmakon Olomouc) a celkový obrát činil 19,5 mld Kč. Formou licence byl prodán Crookes Laboratories a dále Boots Co.(2). Pochopitelně je uvedena jen část významných léčiv. Kompletní přehled uvá-

■ Dr. Protiva v r. 1997 před vchodem do knihovny jeho jménem nazvané

di Protiva (3). Tyto realizace nepřinesly dr. Protivovi a jeho spolupracovníkům žádný velký příjem. Za totality byly totiž patenty majetkem státu a případná odměna, většinou udělená po realizaci, byla spíše symbolická a neporovnatelná s odměnami mnohem méně úspěšných vědců na západě.

Dr. Protiva přes neuvěřitelnou pracovitost ve výzkumu chemických léčiv, kterému zasvětil celý život, měl i velké znalosti z botaniky. Není příliš znám jeho zájem především o oblasti vápencové květeny. Láska k přírodě byla určitou kompenzací za jeho práci a dlouhé pobyty v laboratořích ústavu, se zdrojem mnoha kancerogenních a silně toxických látek, které pravděpodobně v nemalé míře přispěly k jeho pozdějším zdravotním problémům a nakonec nemoci, na jejíž následky i skončil. Než se vrátíme ke knihovně, je potřebné ještě vzpomenout autorství a spoluautorství dr. Protivy v několika stech publikacích. Nevedl si bohužel žádný přehled citovanosti v SCI, ani mimo SCI, v posledních letech tak požadovaný. Při jednom z našich setkání na přímý dotaz o počtu jeho citovaných prací mně ukázal nejbližší monografii z psychiatrické oblasti, kde bylo jen v jediné kapitole uvedeno více jak 80 jeho citací. Světový ohlas prací dr. Protivy byl pochopitelně stimulem nejen pro mnohá pozvání k přednáškám na celém světě, ale i k nabídkám různých vydavatelů časopisů k členství v edičních radách časopisů, částečně již výše uvedených a též československých (Chem. Listy, Coll. Czech. Chem. Commun.) a mnoha dalších. Jednalo se o klíčové časopisy z oblasti chemických léčiv, chemie a farmakologie, které dr. Protiva většinou bezplatně dostával v počtu několika desítek titulů, z nichž mnohé nebyly v tehdejší Československu dostupné. Byl někdy zavalen požadavky na recenze článků v chemických, farmaceuticko-chemických a farmakologických časopisech, případně oponentskými posudky na disertační práce různého kvalifikačního stupně. Vždy všechny práce pečlivě přečetl a vytkl chyby, což pro mladé pracovníky byla významná informace pro jejich další práci.

V r. 1995 se rozhodl, že svůj knižní a časopisecký potenciál věnuje Farmaceutické fakultě za symbolickou cenu 25 Kč. Jen pro srovnání, roční předplatné Chem. Abstr. bylo v r. 1990 téměř jeden milion Kč. Kompletní řady dalšího referátového časopisu např. Beilstein jsou též velmi vzácné, nákladné a dnes prakticky nedostupné. Daroval farmaceutické fakultě i mnoho monografií. Časopisy utříděné podle

■ Část návrhu darovací smlouvy

ročníků byly téměř všechny svázány, podobně jako separáty, jichž vlastnil mnoho tisíc, pochopitelně z oblastí pro něho zajímavých. Z vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že všechny prostudoval, podobně jako časopisy a knihy. Věděl přesně kde, kdo a v kterém roce vykonal syntézu příslušného léčiva, potenciálních léčiv nebo různé chemické syntézy a neomylně uvedenou práci rychle našel. K nejdůležitějším součastem knižnímu fondu patří již uvedené Chem. Abstr., J. Org. Chem, Beilsteins Handbuch der Org. Chemie, Chem. Ber., Tetrahedron Lett. Součástí daru jsou i kompletní ročníky J Heterocycl. Chem., Pharmazie, Collect. Czech. Chem. Commun., Ceskoslov. Farm., Drug Fut. a další, například z edice Prous Sci., a mnohé tituly časopisů, které by zabraly několik stran tohoto článku.

V části suterénu Pavilonu farmacie kde byl knižní fond uložen, byly vybudovány pohyblivé regály s velkou kapacitou a další regály v jiných místnostech. Postupně vznikla čítárna časopisů s kopírovacím zařízením a regály pro nové, dosud nsvázané časopisy, které mimochodem docházely na adresu dr. Protivy i několik let po jeho skonu. Dr. Protiva vedl pečlivě seznamy všech darovaných časopisů a knih, které měl původně uloženy v suterénu svého domu, navštěvovaného často zájemci o časopisy, které byly jinak nedostupné. Pro ilustraci velikosti jeho knižního fondu uvádím, že bylo potřebné 17x navštívit dr. Protivu, roztrždit připravené svazky, zabalit a přemístit do automobilů, poskytnutých k přepravě laskavostí firmy Phoenix. Stěhování proběhlo v průběhu několika měsíců. Na fakultě bylo pochopitelně potřebné vše vyložit a později zařadit do jednotlivých částí knihovny tak, aby co nejrychleji mohla sloužit studentům, pracovníkům fakulty i „nefakultním“ zájemcům.

Z dnešního pohledu dostupnosti k internetovým informacím a k některým dostupným a zaplaceným databázím, se může zdát knihovna již ne zcela potřebná. Opak je pravdou,

neboť některé informace nebyly ještě dlouho cestou elektronických medií dostupné a řada časopisů je ve své kompletnosti unikátní a není v digitalizované formě dostupná dodnes. Pochopitelně že byly doplňovány některé časopisy, zvláště referátové, ze zdrojů vyřazených v jiných knihovnách jak je uvedeno výše.

Oceněním nebývalého přínosu dr. Protivy a jeho uznání za celoživotní vědeckou a výzkumnou práci na poli realizace nových léčiv, za mnohé objevy v různých farmakoterapeutických skupinách a snad trochu i poděkování za jeho přínos k vybudování knihovny FaF VFU, bylo udělení titulu doctor honoris causa Veterinární a farmaceutické univerzity v roce 1997. Další ocenění, vyznamenání, čestná členství v československých a zahraničních společnostech jen podtrhují význam dr. Protivy v oblasti léčiv. Celoživotní vědecko-výzkumnou práci a zcela ojedinělým přínosem na poli nových chemických léčiv se nesporně zařadil mezi velikány světového formátu. Farmaceutická fakulta může být hrdá na to, že její knihovna nese jméno dr. Protivy a to ještě s jeho přímým souhlasem. Na závěr si dovoluji jednu příhodu, která se stala na chemickém kongresu ve Stockholmu počátkem devadesátých let. Na přímý dotaz jednoho z nejvýznamnějších švédských chemiků odkud pocházím, jen suše konstatoval: „Ano znám Československo, dr. Protivu „krále evropské chemie léčiv.“

text: **prof. RNDr. Luděk Beneš, DrSc.**
foto: archiv prof. Beneše a prof. Suchého

Literatura

1. Vinař O.: Českoslov. Psychiatrie 94, 315-317 (1998)
2. Dobrovský K.: Vita Nostra servis LF UK, č.16, 3-5 (1998)
3. Protiva M.: Collect. Czech. Chem. Commun. 56, 2501-2611 (1991)

Setkání vedení Farmaceutických fakult ČR a SR

Tradiční pracovní setkání vedení Farmaceutických fakult ČR a SR proběhlo ve dnech 12. 11. až 14. 11. 2009 v rekreačním středisku Bezovec, které se nachází v horském masivu Považský Inovec ve výšce 743 m. Na programu jednání společného byly tyto body: Fakulta a praxe, Fakulta a pedagogika, Fakulta a věda.

Setkání se účastnili zástupci za Farmaceutickou fakultu Univerzity Komenského v Bratislavě, za Farmaceutickou fakultu Veterinární a farmaceutické univerzity Brno, a za Univerzitu veterinárskeho lekárstva v Košiciach (studijní obor Farmácia).

Z pracovního setkání jsme si odnesli nové podněty pro další spolupráci fakult v oblasti vzdělávání a vědy. Byly navázány kontakty v oblasti dalšího rozvoje výuky Farmacie na našich fakultách a oborech. Byl dohodnut rozsah bilaterálních smluv programu Erasmus naší fakulty s FaF UKo a FVL Košice.

text: **PharmDr. Ing. Radka Opatřilová, Ph.D.**
foto: archiv autorky

Účastníci setkání

Oddělení dopravy

Oddělení dopravy VFU Brno sídlí v budově č. 21. Tato budova má poměrně bohatou historii. Do 50. let minulého století sloužila jako stáje pro dragounské koně. V roce 1958 zde byla zřízena veterinární nemocnice se správnými kanceláři a autoprovazem, která podléhala pravomoci krajského národního výboru. V roce 1993 byla veterinární nemocnice zrušena jako samostatná organizace v rámci Vysoká škola veterinární a farmaceutická. V 90. letech minulého století se do budovy přestěhoval autoprovaz. Postupnými úpravami se podařilo vybudovat pro zaměstnance oddělení dopravy dobré zázemí a pracovní podmínky. V přízemí budovy se nachází garážové prostory pro vozidla oddělení, dílna a prostory na údržbu vozidel. V patře budovy je kancelář a šatna řidičů. Oddělení dopravy je pracoviště s celouniverzitním působením, zajišťuje přepravu osob i různého materiálu pro všechna pracoviště a administrativní záležitosti, související s vozovým parkem VFU Brno. Personální obsazení oddělení je 6 zaměstnanců – vedoucí oddělení, čtyři řidiči z povolání a automechanik.

Toto oddělení disponuje poměrně různorodým vozovým parkem, jehož složení vychází z potřeb a požadavků, které jsou na oddělení dopravy zasílány. Jedná se o osobní automobily pro přepravu osob: vozidlo Peugeot 607, Citroën Xsara Picasso a BMW 530 XD. Pro přepravu různého objemnějšího materiálu, jako např. propagační materiály a postery na výstavy, knihy atd., slouží vozidlo Citroën Berlingo.

Vedoucí oddělení dopravy je osoba zodpovědná za koncesi na mezinárodní a vnitrostátní nákladní a osobní nepravidelnou přepravu. V tomto režimu jsou na univerzitě v Brně provozována 2 vozidla, a to autobus Karosa 956 LC, který je zde od roku 2002. Autobus slouží k přepravě studentů v rámci výuky. O víkendech a hlavně o prázdninách je používán k přepravám pro jiné organizace, jako jsou např. školy, sportovní kluby a cestovní kanceláře. Dalším vozidlem je nákladní automobil Iveco Eurocargo, nosič kontejnerových nástavb, který byl zakoupen v roce 2009. Jedná se o vozidlo odvážející veškerý odpadní materiál vyprodukovaný na univerzitě, který je ukládán do kontejnerů rozmístěných v areálu. Využívá se i pro dovoz ostatních materiálů a ve volné kapacitě je využíváno jinými subjekty i soukromými osobami.

V listopadu 2007 byla započata poměrně rozsáhlá obnova vozového parku univerzity, který byl již značně zastaralý, a neustálé opravy stávajících vozidel byly neekonomické. Nová vozidla byla vybrána tak, aby vyhovovala požadavkům jednotlivých pracovišť, splňovala podmínky ekonomického provozu a jejich pořizovací cena vyhovovala daným možnostem. Na Fakultu veterinárního lékařství byla po dobrých zkušenostech s vozidlem Opel Vivaro kombi zakoupena ještě další 2 vozidla. Vozidla jsou určena pro přepravu 8 osob, tudíž slouží hlavně pro výjezdy se studenty v rámci výuky. Opel Movano – valník s plachtou – využívají na pracovišti Kliniky chorob prasat. Dalšími novými vozidly jsou 2 Dacie Logany SD pro 5 až 7 osob včetně velkého zavazadlového prostoru. Pro přepravu zvířat bylo pořízeno vozidlo se speciální nástavbou na podvozku Iveco Daily. Nástavba vozidla odpovídá požadavkům na přepravu zvířat podle zákona 193/2004 Sb. a jeho dodatků. Škoda Fabia kombi 1,4 je posledním novým vozidlem na FVL. Na fakultě zůstala v pro-

Univerzitní autobus, využívaný především k přepravě studentů za praktickou výukou

vozu 2 vozidla z roku 1996, Kia Sephia a Land Rover Discovery. Dále jsou k dispozici 3 vleky za vozidla a jako nejnovější vlek na laparoskopické operace skotu. K údržbě plochy v jízdárně slouží na Kliniky chorob koní nová čtyřkolka.

Na Fakultě veterinární hygieny a ekologie byl výběr jednodušší, pořizovala se jen osobní vozidla značky Škoda, 3 Fabie kombi 1,4, Škoda Octavia kombi Scout, výjimku tvoří SUV vozidlo Hyundai Santa Fe. Na FVHE zůstalo v provozu vozidlo Škoda Octavia 1,8 z roku 2003.

Pro potřeby Farmaceutické fakulty bylo zakoupeno nové vozidlo Škoda Octavia 1,9, další vozidlo Octavia, pořízené v roce 2003, je zde užíváno nadále.

Na Kaunicových studentských kolejích mají zaměstnanci k dispozici vozidlo Škoda Fabia combi.

Dále jsou ve vozovém parku univerzity zařízení, která slouží k údržbě areálu, např. traktor Zetor a malotraktor s vlekem. V současné době má univerzita kapacitně i technicky dobře zajištěný a vybavený vozový park, celkem 34 vozidel a mechanismů.

Uvedená vozidla, která nejsou přímo přidělena na Oddělení dopravy, řídí řidiči – zaměstnanci univerzity, u nichž není tato činnost hlavní pracovní náplní. V současné době je na VFU Brno těchto řidičů 180.

Pracovní náplní vedoucí oddělení dopravy je také komplexní zajištění autoprovozu VFU Brno. Jedná se o sledování nákladů na provoz vozidel a jejich vyhodnocování, zajištění termínů garančních prohlídek a oprav. Vedení předepsané dokumentace a evidence vozidel univerzity podle platných předpisů. Na základě evidence jízd řidičů provádí rozúčtování nákladů na pohonné hmoty na určená pracoviště. Zajišťuje školení všech řidičů, včetně lékařských prohlídek a ostatních dokumentů, podle Dopravní provozního řádu VFU Brno a dalších platných předpisů. V neposlední řadě je to činnost zajišťující tzv. doplňkovou činnost oddělení dopravy, dispečerskou práci a fakturaci. Zajišťuje autobusovou dopravu pro potřeby výuky, univerzitní autobus i cizí dopravce.

text: **Irena Moravcová**

vedoucí odd. dopravy

foto: archiv redakce

Loučení s turistickou sezónou

Letošní loučení s letní turistickou sezónou jsme díky rozmarům počasí a nečekané sněhové nadílce uskutečnili v pohoří Hohe Wand. Časně ráno – v sobotu 24. 10. 2009, jsme navzdory nepříznivé předpovědi počasí vyrazili do tohoto malého vápencového pohoří, které leží asi 50 km od Vídně.

Když se kolem půl sedmé rozednívalo, přejížděli jsme rakouské hranice a husté černé mraky spolu s dešťovými kapkami dopadajícími na čelní sklo autobusu se nám moc nelíbily. Vzpomínali jsme na výlety, na kterých jsme vydatně zmokli. V koutku duše jsme však doufali, že se nám to dnes vyhne.

Díky tomu, že jsme vyjeli již o půl šesté, projeli jsme Vídní bez problémů. Při technické a občerstvovací přestávce na parkovišti „U ptačí svatby“ nás překvapil silný vítr a nízká venkovní teplota. V dálce jsme viděli zasněžený Schneeberg a pod ním o 900 metrů nižší siluetu našeho dnešního cíle. Název pohoří je odvozen od strmých až 250 metrů vysokých vápencových stěn, které ohraničují pohoří po celém obvodu. V nich je vedeno mnoho horolezeckých cest i zajištěných výstupů – klettersteigů. Náhorní plošina je dlouhá asi 8 km a nejvyšším vrcholem je 1 132 metrů vysoký Plackles. Část pohoří byla vyhlášena přírodním parkem a najdeme zde řadu turistických atrakcí – rozhlednu na Brombergu, vyhlídku Skywalk, přístupné jeskyně, obory s muflony, jeleny a kamzíky, milíř na dřevěné uhlí atd.

My jsme sem opět zavítali po 6 letech a vzhledem k nepřízní počasí jsme museli zapomenout na oblíbené zajištěné cesty. Rozhodli jsme se pro přechod pohoří z jihu na sever. V deset hodin jsme zahájili túru v sedle Grünbacher sattel (557 m) a za větrného počasí jsme po vápencovém hřebínku vystoupali až na vrchol Plackles.

Během dvouhodinového výstupu se účastníci zájezdu rozdělili do čtyř skupinek a během 22 km pochodu mohli často vzpomínat na systém našeho dokonalého turistického značení, které jak jsme již několikrát poznali, nemá ve světě obdoby. A tak spleť řady turistických cest, různé barvy a číselného značení, bloudily po náhorní plošině skupiny turistů a snažily se postupně objevit všechny turistické zajímavosti. Z hrozivých mračen spadlo naštěstí jen pár vloček a proti chladu a studenému větru jako vždy pomohl osvědčený moravský nápoj ukrytý v „placačkách“ zkušených poutníků.

Nakonec jako vždy vše dobře dopadlo. Postupně, a tentokrát výjimečně za světla a bez použití čelovek, se o půl šesté sešly všechny skupiny u osady Dreistetten.

Za veselého vyprávění zážitků z našeho posledního letošního putování jsme vyrazili na zpáteční cestu do Brna, kam jsme tentokrát dorazili nezvykle brzo.

 text: **PaedDr. Jan Kubernát**
foto: autor

■ Pohled z vyhlídkové věže Hohe Wandu na Schneeberg s nejvyšším vrcholem Klosterwappen 2 076 m

Kynologický klub VFU Brno

Klub byl pod záštitou Veterinární a farmaceutické univerzity Brno založen v roce 2002. Během 7 let působení svou základnu rozšířil na 71 členů, kterým nabízí sportovní vyžití a účelné trávení volného času. Snaží se také o vstřípení důležitých hodnot a poskytnutí cenných zkušeností, které vnímavý student bezesporu využítuje i ve svém budoucím povolání veterinárního lékaře. Naším cílem je u členů pozitivně budovat vztah ke zvířatům, učit je správnému zacházení se psy, pomáhat jim poznávat principy etologie v praxi, porozumět psychologii psů a na základě toho úspěšně aplikovat metody výcviku, vše pod vedením zkušených trenérů. Odměnou za to je úspěšná reprezentace KK VFU v široké škále kynologických sportů na poli národním i mezinárodním.

Výcvik

Klubová činnost je v jistých ohledech unikátní, ať už různorodostí cvičených plemen (od německých a belgických ovčáků, kolií, ohařů, retrívrů, teriérů až po zástupce ras jako louisianský leopardí pes, cane corso, pumi, papillon a spoustou dalších včetně kříženců), nebo množstvím nabízených aktivit, přičemž některé sporty v Brně žádné jiné spolky kromě nás neprovozují.

Pod hlavičkou KK VFU jsou organizovány pravidelné výcviky poslušnosti, obran, stopování, agility (parkurový běh pro psy), flyballu (závod čtyřčlenných družstev na dráze o čtyřech skokových překážkách zakončených boxem vystřelujícím míček), obediencí (jiný druh poslušnosti), dogfrisbee (hra s diskem a psem) nebo dogdancingu (provádění cviků do rytmu

hudby) a naši členové se pyšní nepřeborným množstvím úspěchů nejen z těchto, ale i jiných kynologických odvětví včetně chovatelské činnosti.

Hlavní výcvikářkou KK VFU je *Iva Lžičarová*, držitelka mnoha splněných zkoušek ze sportovní kynologie, která má na svém kontě i umístění na předních příčkách prestižních závodů jako Mezinárodní mistrovství Maďarska 2008 (1. místo) a Mistrovství světa záchranářů IRO 2009 (2. místo). Dále bych chtěla vyzdvihnout účast našich výcvikářů na Mistrovství světa belgických ovčáků 2009 (*Milan Oliva, Marie Vágenknechtová*) a z minulých let i na Mistrovství světa agility (*MVDr. Helena Potfajová*).

Členové a reprezentace

Členy KK VFU je možné spatřit na mistrovských závodech v agility, v dogfrisbee (*Michaela Rosypalová*) nebo dogdancingu (*Zuzana Wildmannová*). Na nedávných agility závodech družstvo ve složení *MVDr. Kateřina Tatíčková, MVDr. Kateřina Přerostová, MVDr. Magda Dubovská* a *Petra Drbošalová* vybojovalo cennou trofej „Nejlepší klub roku 2009“. Závodníci KK VFU se objevují na startovních listinách sportů jako canicross – běh se psem (*Jakub Jurčaga*), jiní skládají zkoušky poslušnosti či obediencí (*Martina Škovroňová, Alžběta Stehlíková* aj.), připravují své psy na canisterapeutické zkoušky pro práci v dětském kolektivu (*Kristýna Rýglová, MVDr. Olga Vorontsova*) nebo se věnují myslivecké kynologii (*Markéta Szolárová*). Klub má mezi svými reprezentanty i juniory (např. *Eliška Knotko-*

■ Michaela Rosypalová na Mistrovství ČR v dogfrisbee s cane corso Miou, jakožto jediným zástupcem svého plemene závodícím v tomto sportu vůbec

■ Družstvo agilifáků, které kromě mnoha jiných ocenění získalo i titul pro nejlepší klub roku 2009

vá, *Michaela Kabešová*), členy záchranných brigád či psovody se složenými vrcholovými zkouškami z výkonu jako IPO3 (*Iva Lžičarová, MVDr. Lucie Urbanová, Lenka Svitáková*) atd.

Ovšem získávání medailí není hlavním mottem klubu. Mnohem důležitější je pro nás spokojenost členů, studentů, jejich neustále narůstající zájem a podpora (jakož i podpora univerzity) v tom, aby klub i nadále fungoval, rozvíjel se a prospíval. Při trénincích není kladen důraz na to, abychom z každého psovoda vychovali ostříleného závodníka, nýbrž především aby člověk a pes vytvořili sehraný tým, pro který je výcvik především zábavou a radostí.

Další činnost

Každoročně pořádáme akce jako zkoušky ovladatelnosti a pracovní upotřebitelnosti psů, závody v poslušnosti, závody obediencce a klubové závody agility. V roce 2009 se KK VFU mimo jiné podílel i na organizaci Mistrovství ČR v dogfrisbee. Často jsme žádáni o provádění ukázek výcviku psů pro veřejnost (*Lada Tluchořová* předváděla tanec se psem dokonce na Mistrovství světa BO), svou činnost tradičně prezentujeme v rámci programu Majálesu VFU. Mimo pravidelné tréninky nabízíme získávání poznatků z oblasti výcviku psů i formou celodenních seminářů. A jako motivaci a zároveň poděkování těm nejlepším za vzornou reprezentaci klubu vyhlášíme celoroční bodovací soutěž pro členy.

Kromě kompletní vybavenosti pro tréninky výše zmiňovaných sportů poskytujeme také patřičné zázemí studentům i zaměstnancům VFU v podobě možnosti využívání kotečů a odkládaček pro psy.

Závěrem

Účelnost kynologického klubu na veterinární univerzitě spátrují především v praktických možnostech nabízených studentům. Ti by jakožto budoucí veterinární lékaři neměli umět číst pouze v symptomech, ale také ve zvířecí duši, protože i ta se zrcadlí ve zdraví jedince. Veškeré počínání klubu směřuje k utváření harmonických partnerství mezi člověkem a psem s dlouhodobým cílem šířit dobré jméno univerzity.

■ Eva Štemberová s holandským ovčákem Bonym předvedením nejlepšího triku vyhrála soutěž pořádanou kynologickým klubem na Majálesu VFU 2009

■ Hlavní výcvikářka klubu Iva Lžičarová při nácviku překážek s jedním ze svých psů, německým ovčákem Chirou

Více informací o KK VFU Brno naleznete na www.kkpedigreevf.u.estranky.cz.

text: **Zuzana Fišerová**

foto: Stanislav Novák, Tomáš Zerhau, Adéla Richterová

Imatrikulace na VFU Brno

Tak jako každoročně se i letos ve druhé třetině podzimu konaly na Veterinární a farmaceutické univerzitě Brno slavnostní imatrikulace studentů 1. roku studia u příležitosti 17. listopadu 1939, tedy letos 90. výročí zahájení výuky na Vysoké škole zvěrolékařské.

Úterý 10. listopadu 2009 nejdříve patřilo 155 nováčkům Farmaceutické fakulty (z toho 3 studentům mezinárodního studijního programu Pharmacy), jež za přítomnosti zástupce rektora – prorektora pro vědu, výzkum a zahraniční vztahy, prof. MVDr. Aloise Nečase, Ph.D., představitelů fakulty – děkana fakulty doc. RNDr. Milana Žemličky, CSc., proděkanů PharmDr. Ing. Radky Opatřilové, Ph.D. a doc. ing. Františka Pavelčíka, DrSc., a předsedkyně akademického senátu fakulty RNDr. Ladislavy Bartošové, Ph.D., vstoupili do akademického stavu. Slavnostní slib přečetl student Daniel Skiba.

Dopoledne se nšlo v duchu Fakulty veterinárního lékařství, jejíž 150 studentů českého magisterského programu zastupoval Maroš Mistrák a 30 studentů anglického magisterského programu Veronica Larsen. Slavnostní projev v českém i anglickém jazyce přednesl prorektor prof. MVDr. Alois Nečas, Ph.D., a to za přítomnosti děkana fakulty, doc. MVDr. Leoše Pavlaty, Ph.D., proděkanky doc. MVDr. Aleny Pechové, CSc. a předsedy akademického senátu prof. MVDr. Aloise Čížka, CSc.

Na závěr proběhla imatrikulace studentů Fakulty veterinární hygieny a ekologie, a to 102 studentů magisterského studijního programu, za něj slavnostní slib pronesl Boris Sušovský, a 92 studentů bakalářského a 69 navazujícího magisterského studia,

Proděkanka FVHE, doc. Pištěčková při předávání imatrikulačního listu

kteří zastupovala Magda Vajbarová. Přivítání nových studentů se za univerzitu ujal prorektor prof. MVDr. Alois Nečas, Ph.D., vedení fakulty bylo zastoupeno děkankou fakulty prof. MVDr. Lenkou Vorlovou, Ph.D., proděkankou doc. MVDr. Vladimíra Pištěčkovou, Ph.D. a předsedou akademického senátu doc. MVDr. Petrem Chloupkem, Ph.D.

Novopečeným studentům přejeme do dalších roků studia mnoho úspěchů a nadšení, a také vysokou podporu svých blízkých, která byla patrná již při převzetí imatrikulačních listů.

text: **redakce**

foto: Kamil Jursa, www.fotofidelity.cz

Pohled na předsednictvo při imatrikulacích studentů FaF

Hubertova jízda v Nových Dvorech

K dlouholetým tradicím, jež se pojí se životem naší univerzity, patří i pořádání tzv. Hubertovy jízdy. Jedná se o slavnost jezdců a koní na závěr jezdecké sezóny, která je zasvěcena patronu lovu – sv. Hubertovi. Je vzpomínkou na pradávnu tradici parforsních honů, za jejichž kolébku můžeme považovat Anglii. Tehdy šlechta za zvuku lesních rohů vyjížděla na svých koních se smečkou několika desítek loveckých psů po stopě lišky, která měla být ulovena. Tento obraz se přenesl v předminulém století i k nám a dnes přetrvává právě v podobě jízdy na počest jmenovaného patrona. Liška je představována jezdcem s liščíím ohonem připevněným na rameni nebo jinak ustrojeným, aby bylo zřejmé, že se jedná o jednu z hlavních postav podzimní honební jízdy. Nejinak tomu bylo letos při pořádání další Hubertovy jízdy, která se uskutečnila 10. října 2009 v Nových Dvorech za organizačního zajištění Školního zemědělského podniku Nový Jičín. Liškou byla krásná dáma v šatech rezavé barvy a po slavnostním zahájení začala být pronásledována lotem jezdců na čele s masterem, kterým byla zase krásná dáma. K zahájení se jak jezdcí, tak diváci sešli na louce pod novodvorskými stáje-mi, kde Ing. Šikulou byli publiku a panu rektorovi představeni účastníci podzimní honební jízdy. Pan rektor Hubertovu jízdu slavnostně zahájil a popřál jezdcům mnoho zdaru a divákům pěkné zážitky. O ty nebyla nouze, neboť jízda se konala v malebné krajině v okolí hradu Veveří a její zakončení bylo směřováno právě před hradby této osm set let staré památky, o níž první zmínky můžeme nalézt v roce 1213. Program Hubertovy jízdy byl jak pro jezdce, tak pro diváky pestrý. První se projeli kursem doplněným řadou překážek i náročných terénů, druzí měli možnost mj. navštívit hrad Veveří a seznámit se se zpřístupněným interiérem i historií hradu a aktuálně probíhajícími pracemi na tomto objektu, který je vhodným cílem nejen pro brněnské turisty. Závěrečné halali, tedy dostih, resp. lov lišky, bylo odtroubeno na poli podél příjezdové cesty od kapličky k bráně hradu, kde se jezdci po celodenním lovu naposledy představili divákům se svými koňmi. Z vatry sálaly plameny, divákům byl představen vítěz, resp. vítězka honu a letošní Hubertova jízda špěla ke konci. Jím se však definitivně stalo závěrečné setkání všech, zejména jezdců, v prostorách hradu Veveří, kde proběhl i soud, neboť prohřešky jezdců během honu je třeba potrestat. K nim patří např. pády, odmítnutí skoku, ztráta výstroje, různé neposlušnosti či drzosti nebo předjetí mastera v lotu či předčasné usednutí do sedla. Jednotlivě byli hříšníci předvoláváni

■ Závěrečný nástup jezdců u hradu Veveří

■ Úvodní nástup na louce u Nových Dvorů

■ Symbolická liška letošní Hubertovy jízdy

před soudní stolicí a podle záznamů mastera obžalováni a potrestáni např. povinným odevzdáním určitého množství viného i jiného moku.

Ti, co se letošní tradiční Hubertovy jízdy zúčastnili, mohou potvrdit, že se opět podařilo uspořádat velmi pěknou jezdeckou slavnost, která byla důstojnou tečkou za letošní jezdeckou sezónou a holdem Hubertovi. Ti, co to štěstí neměli a nebyli přítomni, mohou načerpat atmosféru z přiložených fotografií.

text: **redakce**

foto: dr. Pavel Brauner

■ Jezdci v závěrečném honu na lišku

Tradiční rektorský hon opět v Kuníně

Tradiční rektorský hon se letos uskutečnil 7. listopadu 2009 v honitbě Školního zemědělského podniku Nový Jičín Veterinární a farmaceutické univerzity Brno. Jako každý rok se sraz účastníků uskutečnil v 9.00 hodin v účelovém zařízení ŠZP v Kuníně. Po kontrole dokladů a krátkém občerstvení byli účastníci zavezeni autobusem do honitby na místo zahájení honu. Zde nastoupili střelci a naproti nim obdobně honci do dvou řad. Letos byla mimořádně vysoká účast studentů, kteří hon měli jako součást praktické výuky volitelného předmětu Myslivost.

Účastníky přivítal rektor univerzity prof. MVDr. Vladimír Večerek, CSc., MBA, vyzdvihl význam honu, jako tradičního setkání pořádaného Veterinární a farmaceutickou univerzitou již desítky let, všem popřál spoustu mysliveckých zážitků, střelcům pak rovné broky a honcům výdrž v plnění jejich mysliveckých povinností. Poděkoval vedení ŠZP za uspořádání honu, mysliveckému hospodáři a jeho spolupracovníkům za organizaci konkrétních činností spojených s honem. Následně účastníky pozdravil myslivecký hospodář Ing. Vitula, zdůraznil pravidla bezpečného zacházení se zbraní a vydal pokyny pro zahájení a průběh honu.

Poté se již účastníci přesunuli do první leče a krátce na to byli střeleni první bažanti. V druhé leči proběhlo mezi střelci zvláštní napětí. Pohyb v leči v hustém smrčí dával předpoklad, že se mezi honci a střelci nachází zvěř černá. Nakonec se očekávání nepotvrdilo, každopádně však toto napětí umocnilo myslivecké zážitky. V třetí leči střelci díky svému střeleckému umění přidali dalších pár kusů střelených bažantů. Po této leči následovala přestávka k občerstvení. Vynikající gulášová polévka, výborný místní chléb a klobásy k opékání s horkým čajem přišly už prochládlým střelcům a unaveným honcům vhod.

Čtvrtá leč v bezprostřední blízkosti bažantnice byla potěšením pro každého účastníka honu. Perfektní organizace honců umocňovala prožitky ze společného mysliveckého setkání. V této leči kromě množství bažantů byli střeleni také krocani. Čtvrtá a pátá leč byly doznívajícím závěrem pěkného dne plného střeleckého umění, honecké vytrvalosti a mysliveckých tradic.

Při závěrečném výřadu rektor univerzity přijal zprávu mysliveckého hospodáře o průběhu honu a výsledku v počtu střelené pernaté zvěře. Poděkoval všem za úspěšný den a především dodržování bezpečnosti a pozval přítomné na poslední leč do účelového zařízení Kunín ŠZP Nový Jičín. Mysliveckým Lovu zdar pak ukončil rektorský hon 2009. Po té myslivecký hospodář vydal pokyny pro výdej a prodej ulovené zvěřiny. Již za tmy se všichni účastníci přesunuli do účelového zařízení v Kuníně.

Poslední leč byla zahájena krátkým projevem rektora, pozdravem a zpěvem účastníků myslivecké ceremoniální písně Lovu zdar. Po tomto zahájení byla podávána večeře s již tradiční bažantí polévkou a svíčkovou, při níž si účastníci vzájemně sdělovali svém poznatky a zkušenosti z nádherného mysliveckého setkání. Po krátké pauze zasedl myslivecký soud, aby zhodnotil prohršky přítomných myslivců z průběhu celého

■ Studenti při praktické výuce na honu

■ Přesun účastníků honu mezi lečemi

dne. Působivé zasedání soudu v talárech ve složení prof. Hromas předseda, doc. Steinhauer žalobce a doc. Kalásek obhájce zaujalo všechny přítomné v sále. Králem honu byl vyhlášen pan Mojžíš, rektor prof. Večerek byl pasován na Nejvyššího lovcího panství novojičínského University veterinární, za své prohršky byli souzeni náměstek ministra Ing. Kozák, myslivecký hospodář Ing. Vitula a myslivecký staršina p. Vitula starší. Po mysliveckém soudu následovala myslivecká tombola. Příjemný večer byl doplněn hudební produkcí, v průběhu které se účastníci pomalu rozjížděli domů.

Je třeba konstatovat, že se letošní rektorský hon i přes počáteční zachmuřené počasí mimořádně vydařil a všichni účastníci odjížděli velmi spokojeni s přáním společného setkání opět za rok, to už v roce 2010.

text: redakce

foto: archiv redakce

XXXIX. Lenfeldovy a Höklovy dny

Letošní ročník konference o hygieně a technologii potravin se konal ve dnech 13. a 14. října 2009, a to při příležitosti 120. výročí narození jednoho ze zakladatelů veterinární hygieny prof. Lenfelda. Profesor Lenfeld se významnou měrou podílel na uplatňování takových principů v hygieně potravin, o které se opírá i současná evropská legislativa. Tento historický odkaz je tradován a rozvíjen Fakultou veterinární hygieny a ekologie v oblasti pedagogické i vědecko-výzkumné, ale také v dalších oblastech působení fakulty. Do tohoto kontextu zapadá i zaměření konference na problematiku bezpečnosti potravin z pohledu současného stavu aplikace potravinového práva a výsledků vědecké činnosti, zaměřené zejména na nebezpečí z potravin živočišného původu.

Každoroční setkání odborníků v oblasti bezpečnosti potravin pořádají hygienické ústavy Fakulty veterinární hygieny a ekologie spolu se Státní veterinární správou a Institutem celoživotního vzdělávání. Konferenci zahájila proděkanka Fakulty veterinární hygieny a ekologie doc. MVDr. Bohuslava Tremlová, Ph.D. a na úvod pozdravili účastníky ve svém projevu děkanka Fakulty veterinární hygieny a ekologie paní prof. MVDr. Lenka Vorlová, Ph.D. a ústřední ředitel Státní veterinární správy České republiky pan doc. MVDr. Milan Malena, Ph.D. Program konference byl rozdělen na dvě sekce – odbornou a historickou.

Úvodní blok přednášek byl zaměřen na aktuální změny v potravinovém právu na úrovni národní české a slovenské legislativy a rovněž a evropských předpisů a jejich uplatňování v konkrétních oblastech potravinového řetězce. Děkanka Fakulty veterinární hygieny a ekologie seznámila účastníky konference s koncepcí přípravy odborníků v oblasti bezpečnosti potravin na fakultě. Studenti magisterského studijního programu Veterinární hygieny a ekologie absolvují studijní program na uznané evropské úrovni standardního veterinárního vzdělávání v oblasti základních veterinárních oborů, oborů chovu zvířat, s dostatečným klinickým vzděláním a s výrazným diferencovaným vzděláním zaměřeným na veterinární aspekty bezpečnosti a kvality potravin. Vzdělání v oblasti veterinární hygieny je unikátní mezi evropskými veterinárními školami a veterinární lékaře – absolventy naší fakulty lze považovat za nejlepší odborníky v této oblasti. Důkazem toho je, že absolventi Fakulty veterinární hygieny a ekologie již nacházejí své uplatnění jako úřední veterinární lékaři v jiných evropských zemích. Studenti naší fakulty se zapojili do akcí pořádaných DG SANCO (součást Evropské komise) a informovali účastníky konference o jejich průběhu i vlastních navazujících programech.

Druhá část konference obsahovala přednášky s tematikou bezpečnosti potravin, zejména ve vztahu k výskytu biologických a chemických nebezpečí a dále přednášky a posterová sdělení prezentující řešení konkrétních výzkumných úkolů a projektů.

Třetí část konference byla věnovaná přínosu prof. Lenfelda k rozvoji československé veterinární hygieny potravin, mimo jiné i v osobní vzpomínce paní PhDr. Elišky Kloboukové.

Zahájení konference, zleva doc. B. Tremlová, prof. L. Vorlová, doc. M. Malena, prof. I. Steinhauserová a prof. D. Máté

Pohled do auditoria

K odborné úrovni konference přispěli svou účastí také kolegové ze zahraničí. Konference je tradiční příležitostí pro setkání zejména s kolegy z Košic. Za celý kolektiv akademických pracovníků z Univerzity veterinárskeho lekárstva v Košiciach lze jmenovat pana prof. MVDr. Dionýze Máté, PhD. a prof. MVDr. Petera Turka, PhD. Konferenci, která se konala v krásném a příjemném prostředí auly, ukončila děkanka fakulty paní prof. MVDr. Lenka Vorlová, Ph.D. s pozváním k účasti na dalším jubilejním 40. ročníku v roce 2010. Obsahové zaměření letošního ročníku konference a samozřejmě i příspěvky s vědecko-výzkumnou tematikou byly pro účastníky zajímavé a přispěly k podtržení významnosti této problematiky v širších souvislostech.

Konference byla pořádána za finanční podpory Statutárního města Brna.

text: **doc. MVDr. Bohuslava Tremlová, Ph.D.**
proděkanka FVHE

foto: archiv autorky

Lukešův den 2009

Ve čtvrtek 12. listopadu se konal mezioborový seminář Lukešův den, zaměřený na problémy společného zájmu humaní a veterinární medicíny. Shodou okolností to bylo přímo v den 90. výročí skutečného zahájení výuky na tehdejší Vysoké škole zvěrolékařské, na kterém se prof. Lukeš přímo podílel v roce 1919. Tentokrát však účastníky semináře nehostila naše univerzita, ale Lékařská fakulta MU, kde prof. Lukeš působil v poválečném období, jak připomněl moderátor semináře prof. MUDr. Miroslav Votava, CSc., přednosta Mikrobiologického ústavu LF MU. Na rozdíl od předchozích let, kdy bylo pro setkání vybráno jedno nosné aktuální téma, byly tentokrát na programu semináře zoonózy u nás méně významné nebo infekce, které by mohly být v budoucnu mezi zoonózy řazeny. Shodou okolností všichni referující byli tentokrát z naší univerzity. Prvním byl prof. MVDr. B. Koudela, CSc., přednosta Ústavu parazitologie FVL, který ve své přednášce nazvané „Současný stav trichinelózy v Evropě“ shrnul dosavadní poznatky o trichinelóze, jejích původcích, ale i aktuálním výskytu onemocnění u zvířat a lidí v Evropě. Připomněl, že trichinelóza je závažné zoonotické parazitární onemocnění vázané na požití syrového nebo nedostatečně tepelně upraveného masa. Konstatoval, že výskyt humánní trichinelózy je v jednotlivých evropských zemích rozdílný. Zatímco v západní části Evropy byly v posledních desetiletích zaznamenány ojedinělé autochtonní epidemie trichinelózy, ve východní části Evropy, zahrnující nové země EU, je výskyt humánní trichinelózy výrazně vyšší. Ve většině evropských zemí je nejčastějším původcem trichinelózy druh *Trichinella britovi*, který je vázaný především na volně žijící masožravce. Na druhé straně ve Španělsku a Polsku je nejčastěji diagnostikovaným druhem *T. spiralis*, pro který je typickým hostitelem prase domácí. Druh *T. nativa* je vázaný na volně žijící masožravce v severovýchodních zemích a sporadicky se vyskytující druh *T. pseudospiralis* byl potvrzen v posledních letech u volně žijících zvířat na Slovensku a také u prasat domácích. Prevalence trichinelózy u domácích prasat, jejichž maso bylo v minulosti nejčastějším zdrojem infekce pro člověka, výrazně klesla se zavedením uzavřených technologií chovu prasat, které zamezují přístupu volně žijících zvířat do chovu a zaručují krmivo prosté trichinel. V současnosti jsou v Evropě hlavními zdroji trichinel pro člověka maso a masné výrobky volně žijících zvířat a maso prasat z malých farem, ve kterých mají zvířata přístup do okolí bez omezení. V závěru prof. Koudela připomněl, že preventivní opatření z hlediska bezpečnosti potravin v případě trichinelózy spočívají v kontrole masa. Změny v prevalenci trichinelózy u jednotlivých druhů zvířat vedly ke změnám v systému kontroly masa zvířat. Počátkem roku 2006 vstoupilo v platnost Nařízení Komise (ES) č. 2075/2005, kterým se stanoví zvláštní předpisy pro úřední kontroly trichinel v mase. Tato právní norma platí ve všech zemích EU a řeší trichinelózu komplexně ve smyslu úředních kontrol produktů živočišného původu určených k lidské spotřebě.

Dalším referujícím byl prof. MVDr. Vladimír, Celer, Ph.D., z Ústavu mikrobiologie a imunologie FVL. Ve svém příspěvku nazvaném „Hepatitis E – aktuální zoonóza prasat“ uvedl mimo jiné, že virus hepatitidy E se stává aktuálním tématem nejen humaní, ale i veterinární medicíny, ale i mnoha výzkumných studií. Virový druh, který byl po dlouhou dobu považován za minoritního původce hepatitid člověka, byl nalezen u některých druhů savců

a současné poznatky dokazují, že se stal endemickým v populaci prasat v Evropě a Severní Americe. Za velmi důležité pokládá, že byl dokumentován přenos tohoto viru z prasat na člověka a to nejen v případě profesionálních infekcí u veterinárních lékařů, chovatelů prasat a řezníků. Navíc se ukazuje se, že i tepelně neopracované masné výrobky mohou být zdrojem viru pro lidskou populaci.

V následujícím sdělení s názvem „Jsou anelloviry původci onemocnění člověka a zvířat?“ se jeho autoři Mgr. Veronika Jarošová a prof. Celer věnovali dalšímu aktuálnímu tématu z oblasti virových infekcí prasat, kde možnou etiologickou roli hrají prasečí TT viry. Tyto viry, které byly až dosud popsány především u člověka, nejsou ale zatím spojovány s žádným klinickým onemocněním. Podobná je i situace TT virů prasečího původu. TT viry jsou v jejich populaci plošně rozšířeny, existují však náznaky jejich významu při ko-infekcích s jinými viry prasat. Výzkum autorů například naznačuje spojitost mezi výskytem TT virů v organismu prasat a výskytem klinicky manifestní cirkovirové infekce, tzv. cirkovirového chřadnutí selat, způsobeného prasečím cirkovirem 2. V posledním sdělení nazvaném „*Streptococcus suis* a jeho zoonotický potenciál“ jeho autoři prof. MVDr. Jiří Smola, CSc. a MVDr. Jitka Vojtíšková upozornili na trvale rostoucí prevalenci výskytu onemocnění selat s projevy zánětu mozkových blan způsobených patogenními kmeny *S. suis* sérovaru 2 u nás. Tento sérovar je dosud jediným z celkem 35, který vyvolává meningitidy lidí, vesměs u osob, které přišly do kontaktu s infikovanými tkáněmi prasat při porážce v jatečných provozech nebo doma. Od počátku 60. let bylo až dosud v odborné literatuře popsáno téměř 200 případů velmi vážných infekcí lidí v Evropě a v Severní Americe. Průkaz přenosu kmenů z prasete na člověka je tedy nepochybný a jak ukazují výsledky genotypizace, jde o izoláty s identickými geny kódujícími hlavní faktory virulence. Podle výsledků získaných na pracovišti autorů mají izoláty *S. suis* serovaru 2 pocházející z ojedinělých případů meningitid člověka u nás a prasečí izoláty z meningitid pozorovaných v různých farmách České republiky shodný genotyp. Pro nás je znepokojující především rostoucí prevalence vysoce virulentních klonů *S. suis* serovaru 2 v populaci prasat, která vytváří zvýšené riziko výskytu streptokokových meningitid člověka. Vzhledem k bezsymptomatickému nosičství virulentního klonu u starších výkrmových prasat nelze dosáhnout eliminace patogena z populace prasat ani určení rizik infekce člověka. Jednou z možností je monitorování prevalence výskytu patogenního klonu a nastavení molekulárních metod diagnostiky patogenních *S. suis* serovaru 2 v laboratořích humaní klinické mikrobiologie. Právě taková připravenost umožnila například charakterizovat zcela neobvyklý rozsah epidemie v Číně v roce 2006, kdy onemocnělo několik set lidí. Zdá se, že v podmínkách tamějších chovů, kde je těsnější kontakt člověka a prasete došlo k epidemii o jejichž dimenzi neměl dříve nikdo představu.

Z diskuse, která následovala po každém sdělení, bylo zřejmé, že prezentovaná problematika účastníky zaujala, i když v žádném případě nevedla k odsouzení prasete domácího jako zdroje uvedených agens. Prof. Votava mohl seminář uzavřít s přesvědčením, že splnil očekávání jak pořadatelů, tak i účastníků, a proto lze s nadějí očekávat další ročník.

 text: **prof. MVDr. Jiří Smola, CSc.**
prof. MVDr. Břetislav Koudela, CSc.

Seminář Buiatrika a epizootologie v životě dvou asistentů prof. Klobouka

Dne 23. září 2009 se v Kabinetu dějin veterinárního lékařství a medicíny uskutečnil seminář s názvem Buiatrika a epizootologie v životě dvou asistentů prof. Klobouka, věnovaný životnímu jubileu doc. MVDr. Milana Pavlase, DrSc. a vzpomínce na emeritního, nejdéle v úřadu působícího, rektora dnešní VFU Brno prof. MVDr. Jaroslava Dražana, CSc. V rámci programu v úvodu vystoupila dcera jednoho z našich nejvýznamnějších učitelů paní PhDr. Eliška Klobouková, která v osobní vzpomínce a na základě dobových dokumentů ilustrovala dobu působení prof. Klobouka a jeho asistentů v počátcích školy.

V dalším bodě Ústavem cizích jazyků a dějin veterinárního lékařství a Klubem dějin veterinární medicíny a farmacie VFU Brno připraveného setkání historiografů bylo v podání MVDr. Ladislava Dedka připomenuto dílo a profesní i osobní život pana docenta Milana Pavlase. Připomněl, že oslavenec se narodil 25. 9. 1929 v Mukačevu, kde navštěvoval základní školu a před obsazením Podkarpatské Rusi maďarskou armádou se s rodiči odstěhoval na Moravu. Po roce 1947 Milan Pavlas nejprve maturoval na průmyslové škole a pak na gymnáziu. V letech 1948 až 1952 studoval na VŠV v Brně a po jejím absolvování v roce 1952 nastoupil jako asistent na Kliniku infekčních chorob vedenou akademikem A. Kloboukem. Celý svůj profesní život zasvětil tlumení tuberkulózy a bádání o mykobakteriích. Jeho podíl na eradikaci tuberkulózy byl nemalý a za své zásluhy byl oceněn na různých úrovních. V současné době působí doc. Pavlas jako předseda Klubu dějin veterinární medicíny a farmacie VFU v Brně při Ústavu cizích jazyků a dějin veterinárního lékařství. Jeho práce se promítá nejen do života a činnosti klubu, ale v mnoha případech je autorem či spoluautorem zejména biografických publikací vydávaných v rámci edice *Historia Medicinae Veterinariae*.

MVDr. Vojtěch Mádr ve své vzpomínce připomenul účastníkům semináře životní pouť svého celoživotního přítele, asistenta prof. Klobouka a souputníka jubilujícího doc. Pavlase, prof. MVDr. Jaroslava Dražana, CSc. Ve svém vystoupení zavedl posluchače do časů působení Jaroslava Dražana u prof. Klobouka, připomněl jeho roli při zpracování problematiky tuberkulózy, řešení epizootických plánů i zásluhy na založení Katedry prevence chorob prasat, chovu zvířat a zoohygieny i přínos pro zvládnutí časného odstavu selat v 21 dnech. Kromě toho se ve svém vystoupení dotkl působení prof. Dražana v čele tehdejší Vysoké školy veterinární, jeho zásluh na zřízení a zbudování Školního zemědělského podniku v Novém Jičíně a stejně tak zásluh na stavebním rozvoji školy za doby jeho působení. Byl vzpomínut jeho zájem o veterinární historiografii a zásluhy na vzniku Kabinetu dějin veterinární medicíny v roce 1984, kdy díky jeho iniciativě se velkolepě vzpomínalo na 200. výročí zahájení výuky veterinárního lékařství v českých zemích. Svým vystoupením tak uctil památku člověka,

Přednosta Ústavu cizích jazyků a dějin veterinárního lékařství MVDr. Pavel Brauner blahopřeje k narozeninám PhDr. Elišce Kloboukové, která při semináři vzpomínala na asistenty svého otce

Účastníci semináře věnovaného životnímu jubileu doc. Pavlase a vzpomínce na zesnulého prof. Dražana

který se zasloužil o rozvoj školy, vybraných oborů veterinární medicíny i o veterinární historiografii, a s nímž se široká veterinární veřejnost naposledy rozloučila 9. června 2009 v brněnském krematoriu.

Po těchto příspěvcích se rozvinula diskuse, v níž jednotliví řečníci vyzdvihli další významné momenty v životech zmiňovaných dvou asistentů prof. Klobouka a jejich přínos pro veterinární medicínu, školství a vědění.

Po oficiálním programu se z účastníků semináře stali gratulanti, kteří přáli jubilujícímu doc. Pavlasovi, stejně jako my nyní na stránkách našeho časopisu, vše nejlepší, pevně zdraví a mnoho dalšího entuziasmu do let příštích.

 text: **MVDr. Pavel Brauner**
přednosta Ústavu cizích jazyků a dějin veterinárního lékařství

foto: archiv autora

II. konference studentské vědecké a odborné činnosti

Loňské oslavy 90. výročí založení univerzity se staly příležitostí pro obnovení tradice konání konference studentské vědecké a odborné činnosti na Fakultě veterinární hygieny a ekologie. Letošní, druhý ročník se konal 20. listopadu v posluchárně Pavilonu profesora Lenfelda.

Stejně jako vloni se organizace konference ujali pracovníci Ústavu veterinární ekologie a ochrany životního prostředí a Ústavu biologie a chorob volně žijících zvířat.

■ Bc. Libor Doseděl při své vítězné prezentaci

■ Předávání ocenění studentům

V úvodu děkanka Fakulty veterinární hygieny a ekologie prof. MVDr. Lenka Vorlová, Ph.D., připomněla hlavní realizační záměr konference, kterým je nejen podpora rozvoje vědecko-výzkumné, odborné a další tvůrčí aktivity studentů všech bakalářských a magisterských studijních programů, ale i snaha o zvyšování úrovně závěrečných prací studentů ve všech akre-

ditovaných oborech studijního programu Veterinární hygiena a ekologie. Zdůraznila i další neméně důležitý záměr konference, kterým je motivovat studenty v rozvíjení prezentačních dovedností a schopností obhájit svou hypotézu v rámci veřejné diskuse, což bezesporu hraje důležitou roli v profilaci, uplatnitelnosti, a tím i konkurenceschopnosti budoucích absolventů.

Na konferenci zaznělo 13 zajímavých příspěvků, které studenti prezentovali v rámci tří odborných sekcí, jejichž moderování se ujali MVDr. Lenka Necidová, Ph.D., RNDr. Oldřich Sychra, Ph.D. a MVDr. Helena Modrá, Ph.D. Úroveň jednotlivých prezentací hodnotila odborná komise složená z akademických pracovníků delegovaných všemi ústavu FVHE VFU Brno.

O umístění prezentujících rozhodlo bodové hodnocení, na jehož základě předaly děkanka FVHE VFU Brno prof. MVDr. Lenka Vorlová, Ph.D., proděkanka doc. MVDr. Vladimíra Pištěková a prof. RNDr. Miroslava Beklová, CSc. studentům diplomy, účastnické listy a finanční odměny. Diplomy získalo prvních pět oceněných studentů. Na 1. místě se umístil Bc. Libor Doseděl, který prezentoval výsledky studie „Vliv teploty a času na dekarboxylázovou aktivitu *Bacillus licheniformis*“. Diplom za 2. místo získal Bc. Tomáš Reitschmied s příspěvkem „Antibiotická rezistence *Escherichia coli* izolovaných z drůbežích brojlerů“ a za 3. místo Tomáš Najer z FVL VFU Brno s prezentací příspěvku „Všenky (Phtiraptera) astrildovitých, snovačovitých, vrbcovitých a vdovkovitých pěvců (Passeriformes: *Estrildidae*, *Ploceidae*, *Passeridae*, *Viduidae*) v Senegalu“. Na 4. místě se umístil Ing. Václav Trojan s příspěvkem „Sledování houbových kontaminací v práškové paprice pomocí molekulárně biologických metod“ a 5. místo získala Bc. Lucie Schandlová za prezentaci své studie na téma „Vlasy jako indikátor kontaminace rtuť“. Pro studenty bylo jistě příjemným překvapením, že i když diplomů bylo uděleno pouze pět, drobnou finanční odměnu si odnesli všichni prezentující studenti.

Jak již bylo řečeno, hlavním smyslem studentských konferencí je umožnit studentům představit výsledky své odborné a vědecké činnosti související zejména s řešením témat bakalářských a diplomových prací z oborů „veterinární hygiena, veterinární ekologie, bezpečnost a kvalita potravin“. Je jistě přínosné, že většina prezentovaných prací studentů FVHE VFU Brno vznikla díky finanční podpoře výzkumného záměru MŠMT 6215712402 „Veterinární aspekty bezpečnosti a jakosti potravin“, prostředků specifického výzkumu, případně dalších řešených projektů. Ukázalo se, že studentská konference je místem užitečné výměny znalostí a zkušeností a zdrojem inspirace do další odborné a vědecké činnosti. Závěrem je třeba poděkovat všem, kteří přispěli k zdárnému průběhu 2. konference studentské vědecké a odborné činnosti a popřát hodně úspěchů budoucímu 3. ročníku.

■ text: **prof. RNDr. Miroslava Beklová, CSc.**

Předsedkyně organizačního výboru konference

foto: Ing. Petr Pernica

MZLU oslavila 90 let od založení

V letošním roce oslavila Mendlova zemědělská a lesnická univerzita 90 let od svého založení. Slavnostní zasedání vědecké rady se uskutečnilo dne 20. října 2009 v aule univerzity. Na zasedání přijali pozvání zástupci ministerstev, státní správy, kraje, města Brna, univerzit, výzkumných ústavů, a také profesori, docenti a akademičtí pracovníci univerzity včetně emeritních rektorů, děkanů a dalších akademických funkcionářů.

Slavnostní projev přednesl rektor univerzity prof. Ing. Jaroslav Hlušek, CSc. Mezi zástupci osobností vystupujících se slavnostními projevy byl také rektor Veterinární a farmaceutické univerzity Brno prof. MVDr. Vladimír Večerek, CSc., MBA. Ve svém projevu popřál univerzitě vynikající studenty a absolventy šířící dobré jméno vysokému učení doma i v zahraničí, výborné učitele, jejichž vědecké a pedagogické umění přinese v dalším období univerzitě prosperitu vyjádřenou vysokou úrovní ve vzdělávací i výzkumné činnosti, a dále popřál univerzitě ocenění a společenské uznání její činnosti představiteli veřejného života, státní správy a administrativy, které umožní univerzitě získat v dalším období dostatek prostředků na prostorové, přístrojové, materiální, provozní i personální zabezpečení její činnosti.

V průběhu slavnostního zasedání udělil rektor MZLU čestnou vědeckou hodnost doctor honoris causa dvěma osobnostem a představitelům zemědělských oborů ze zahraničí.

Slavnostní zasedání k 90. výročí MZLU

Slavnostní zasedání bylo příležitostí k udělení medailí a pamětních listů dalším osobnostem spojených s rozvojem Mendelovy lesnické a zemědělské univerzity v uplynulém období.

Zasedání vědecké rady Mendelovy lesnické a zemědělské univerzity bylo ukončeno po více než 4 hodinách jednání slavnostním odchodem rektora, představitelů univerzity, akademických představitelů jiných univerzit a vědecké rady univerzity.

text: **redakce**
foto: archiv MZLU

90 let Masarykovy univerzity

Masarykova univerzita byla zřízena zákonem dne 28. ledna 1919. Při slavnostním shromáždění akademické obce 28. ledna 2009 v aule právnické fakulty si Masarykova univerzita připomněla tento významný historický moment své historie.

Shromáždění se účastnili představitelé vlády, ministerstev, soudů, státní správy, kraje, města Brna, i církevního života a dále také univerzit, výzkumných ústavů i praxe. Při této příležitosti přednesl slavnostní projev rektor univerzity prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M. Projev měl působivou netradiční formu rozhovoru současného rektora s rektorem zakladatelem prof. Englišem. Univerzita prošla ve svém vývoji mnohými těžkými zkouškami a nepřízní osudu. Dnes je však významnou univerzitní institucí uznávanou nejen u nás, ale také v Evropě a v řadě oborů také ve světě.

Na slavnostním zasedání promluvil také rektor Veterinární a farmaceutické univerzity Brno prof. MVDr. Vladimír Večerek, CSc., MBA. Ve svém projevu připomněl blízkost MU a VFU Brno zejména v době založení obou univerzit, které se časově odlišuje o méně než dva měsíce, a místně se shoduje právě lokalizací v jihomoravské metropoli. Vzpomněl také pomoc Masarykovy univerzity Veterinární a farmaceutické univerzitě v Brně v prvních letech její existence, kdy výuka veterinárních lékařů v některých oborech probíhala v prostorách Masarykovy univerzity, než mohla být přesunuta do areálu VFU Brno. Na závěr svého projevu popřál Masarykově univerzitě další rozvoj v příštích letech a aby pokračovala ve vytváření univerzitní vzdělávací dominanty města Brna a Jihomoravského kraje.

Mezi aktivity k 90. výročí patřil i Den absolventů

V průběhu slavnostního shromáždění předal rektor MU také medaile 14 absolventům, kteří dosáhli mimořádných úspěchů ve své profesi.

90 let založení univerzity připomínaly v průběhu celého roku 2009 i další aktivity organizované univerzitou nebo jednotlivými fakultami, např. výstava ve foyeru Janáčkova divadla, slavnostní operní představení Příhody lišky Bystroušky, výstava s názvem Příběhy z dějin MU v prostorách na Komenského náměstí, nebo organizace Dne absolventů a další.

text: **redakce**
foto: archiv MU

Důležité je se zúčastnit!

Říkají o své cestě pod olympijské kruhy sportovci. Nejsm vášnivým sportovcem, ale přesto jsem si tuto větu sám sobě několikrát řekl. Nestát opodál! Zúčastnit se diskuse a především realizace toho, co společně řešíme a co má význam nejenom dnes, ale snad i za pár let. Každý jde za svým životním snem, za svou hvězdou. Věří si, že na ni dosáhne. Přesto ale chce čas od času alespoň cítit, že cesta, kterou jde, je správná. Že se účastní a podílí na tvorbě něčeho, co by sám nikdy nedokázal – společného díla. Člověk je tvor kolektivní. Všichni si někdy řekneme, že nejlepší je to, co si uděláme sami. Je to ale jen gesto, kterým si říkáme o pochvalu – jsem lepší. Každý z nás rád slyší, že něco umí lépe než druhý a rád se připojí k úspěšným. Ke svým. Rád zakřičí: „Góóóó!“ A to i tehdy, když sám do míče nikdy ani nekopl. Máme rádi úspěch. Svůj i náš. Máme radost z úspěchů těch, se kterými pracujeme na společné věci, se kterými sdílíme společnou domácnost, pracoviště. Máme radost, že se o nás dobře hovoří. O naší osobě, o našem kolektivu, o rodině – o nás. Je důležité být, žít a pracovat s úspěšnými. Posiluje nás to.

Jako každý z nás jsem měl řadu šéfů. Rád vzpomínám na všechny, kteří byli lepší než já. Na ty, kteří mne naučili dívat se na problém z jiného úhlu, stát za svým a kteří mi dali šanci jít za svým – pak jsem pochopil – za naším společným cílem. Na ty, kteří uměli řídit, kteří byli opravdovými šéfy, pány profesory a osobnostmi s charismatem. Dale Carnegie o tajemství svého úspěchu říkal: „Uměl jsem řídit lidi, kteří byli lepší, než jsem byl sám.“ V tom byl nejlepší. To je tajemství těch, kteří stojí v čele – umět motivovat lidi kolem sebe. Jít za společným cílem, být hrdý na to, že jsou členy úspěšného týmu. Na naší

univerzitě jsme také týmem, který má spoustu družstev hrající různé soutěže, samozřejmě také různé úrovně. Uvědomujeme si to pokaždé, když se o nás, naši fakultě, našem ústavu, našem kolektivu mluví. Nechceme být neúspěšnými a problémovými, nechceme se ztotožňovat s tím, s čím obecně nesouhlasíme. Vyměňujeme si názory, diskutujeme. Rádi si i mezi družstvy zahrajeme. Proč ne? Pro radost, pro kondici, pro srovnání? Je ale zlé, pokud se do sebe dva týmy na jednom pracovišti pustí. Výsledek? Vždy stejný! Vůbec nejde o to, kdo a kolik vyhraje. Všem, dokonce i obecnstvu, pak zůstane pachut v ústech – hořkost. Všichni si ji uvědomují. Stydí se za prádlo vyvěšené na balkóně. A přitom praní a úklid domácnosti je tak důležitá věc!

Proč jsme rádi členy úspěšného týmu, sami úspěšní?

Nevím. Ani nevím, proč jsem si tuto otázku „Proč?“, zase položil.

Ze zvyku! Dělají to dnes už všichni mí nejbližší spolupracovníci.

Ve všech týmech, ve kterých jsem pracoval, jsem ji prosazoval. Proč?

Je to jasná, krátká, ale také drsná otázka! Jedno slovíčko!

Je tvůrcem všeho nového. Nutí nás se zamýšlet se nad svým konáním. Dnešním i celoživotním. Ptejme se jím nejen druhých, ale především sami sebe. Proč nás položená od druhého excituje? Neurázejme se při jeho vyslechnutí. Proč studuji tuto univerzitu? Proč na této univerzitě učím? Proč učím právě toto a proč ne takto?

Proč, je tak silné slovíčko, že je dobré ho příliš nerozdávat. Nechat si ho pro sebe.

Vyžaduje toleranci.
Zvykejme si na ně.

Umí v našem těle neuvěřitelné věci! Biochemicky definované uvolněním hladiny adrenalinu, fyziologicky stažením zorniček a ostřejším viděním, patofyziologicky stresem, anatomicky vypnutím chordy dorsalis. Ale také popraskáním čerstvých švů na ještě nezhojené ráně. Samozřejmě – na duši! Evoluce na to pamatuje. Proto nás tisíce let tvaruje očisťujícím procesem zapomínání. Jak důležité je nepodstatné věci zapomínat! I proto má počítač klávesu Delete tak výraznou. Dělá pořádek. Na univerzitách je nebývalá koncentrace vzdělaných, ale také nezapomnětlivých lidí. Mnoho a dlouho si pamatují, rádi analyzují. Nezapomínáte? Pak máte jedinou šanci – být velkorysí! Všichni velcí lidé byli velkorysí!

Jak rádi vzpomínáme na příjemné věci! Nejrady na ty, na jejichž získání jsme museli vynaložit úsilí. Byly pak sladkou a zaslouženou odměnou. Proč nejčastěji vzpomínáme na nejpřísnější naši Paní učitelku a i po letech na překonání nejtěžších zkoušek? Vůbec nechci apelovat, aby na nás studenti vzpomínali proto, že jsme byli těmi, přes které se nemohla dostat půlka ročníku. Když vidím dav reprobantů za dveřmi, dere se mi na jazyk krásná, již klasická poznámka o chybě našich bývalých kolegů z NDR při výrobě plastové lžičky. Jsem jedovatý? Někde se přece stala chyba!

Proč?

Stoupl vám z tohoto omílaného slovíčka adrenalin? Smějte se? Obojí je zdravé! Co si o tom takhle promluvit? Zvázněli jste? Já také. Protože to kolem nás najednou zavonělo prací, problémy a konflikty. No a? Jaká nádhera být při tom! Být příčinou pohybu kolem sebe! Nebýt pouhou figurkou na vel-

ké scéně. Zahrát si! Vždyť svět je složen z tolika herních polí! Proč naříkat, že vše ovlivňuje někdo jiný, cizí, daleký, zahalený v roušce velké politiky? Řadu věcí můžeme ovlivnit jen zprostředkovaně, ale ty drobné kolem sebe? Proč si je neřídit sami? Mít vlastní pořádek! Nejen na stole, ale ve své hlavě, ve svém okolí, ve svých vztazích. Že je to příliš komplikované? Nedere se vám na jazyk ono protivné slovíčko...?

Komplikace si vytváříme nejčastěji sami a navíc sobě. Nikdy jsem netvrdil, že život je přímka. Studentům říkám, že je to cesta v zásadě vzhůru. Klikatá, přes horizonty, sem tam stržená a podemletá, dokonce klouzavá. Zvláště při cestě dolů! Proto se říká, že je dobré při cestě nahoru všechny zdravit. Na cestě dolů na to není někdy čas. Nezbude, než se pak v potoce omýt, krátce občerstvit a pak zase nahoru. Kam? Za svou

hvězdou! Za svým snem! Se svým týmem, který jde dál, který překonal byť ne nejvyšší hřeben v cestě, ale šel novou neprobádanou cestou. Je přece přímo být i mezi těmi, co nahoře potichu zaklejí a řeknou si – odchýlili jsme se z kursu! No a? Rozhlédněme se, naplánujme cestu dál a do deníku pro všechny, co půjdou za námi, napišme svou zkušenost.

Být při tom! Jak nádherný pocit!

Přeji vám ho!

Říkáte, že jednodušší je počkat dole? Počkat na výsledek? Samozřejmě! Proč ne? Sem tam je třeba vydechnout a dívat se z pohodlí základního tábora na mravence bojující o centimetry ve skalní stěně. Ale podruhé, potřetí? Pak už je to nuda!

Nemám rád nudu! Ničí mne více, než bolavé ruce.

 text: **Ladislav Steinhauser**
foto: autor

Rozhovor s paní Ivou Jandovou

Rozhovor pro toto číslo časopisu jsme se rozhodli věnovat další dobré duši naší univerzity; tentokrát se jedná o dámu z tzv. „druhého břehu“, bez akademického statutu, bez níž by ale nebylo zabezpečeno zásobování univerzity kancelářským a drogistickým sortimentem, odvoz a likvidace odpadů a plynových lahví, tolik potřebných při operacích.

Energická, velmi milá a spontánní žena činu, tak známe paní Ivu Jandovou, která letos oslavila nejen kulaté životní jubileum, ale v srpnu také Kristova léta působení na naší Veterinární a farmaceutické univerzitě Brno. Při vchodu do její svatyně na vás ale nedýchne očekávaný chlad a strohost regálů napěchovaných skladovým materiálem, neboť foyer skladu zdobí nádherné obrázky a kamínky, výtvarně zkrášlené tzv. decoupage – ubrouskovou technikou. Jejich tvůrcem není nikdo jiný než sama paní Jandová.

Paní Jandová, jak jste se k tak zajímavému koníčku dostala?

V jednom časopise jsem narazila na obrázky, které mne velmi zaujaly technikou svého zpracování; neváhala jsem a hned se vydala do pátrání, jak podobnou věc vytvořit. Zájem o decoupage mne doslova chytil – objednala jsem si vše potřebné, přečetla návody a začala zkoušet. První výrobky byly zkouškou mé trpělivosti a metoda pokus–omyl. Ale i dnes, po 3leté zkušenosti pořád přicházím na další nápady a inovace. A hlavně, je to pro mne obrovský relax, takový balzám na duši, a také způsob, jak obdarovat své blízké.

Popíšete nám, prosím, postup při této ubrouskové technice?

K nejjednoduššímu výtvaru je zapotřebí předmět, který zdobíme (u obrázku např. sololitová deska, kartón; lze pracovat i s hladkými kameny, vajíčky atd.), dále ubrousek se vzorem, lepidlo, lak, případně barvy. Vystříhneme vybraný motiv z ubrousku, odstraníme dvě spodní vrstvy, navlhčíme a poté nalepíme na daný povrch. Nakonec přetřeme lakem tak, aby se obrázek zafixoval a necháme zaschnout. V případě obrázku natřeme barvou rámeček a je hotovo. Pokud chceme, aby předmět získal patinu, nádech starobylého, přetřeme tzv. krakelovacím lakem. Způsobů vylepšování je velmi mnoho.

Jak dlouhou dobu zabere výroba takového obrázku?

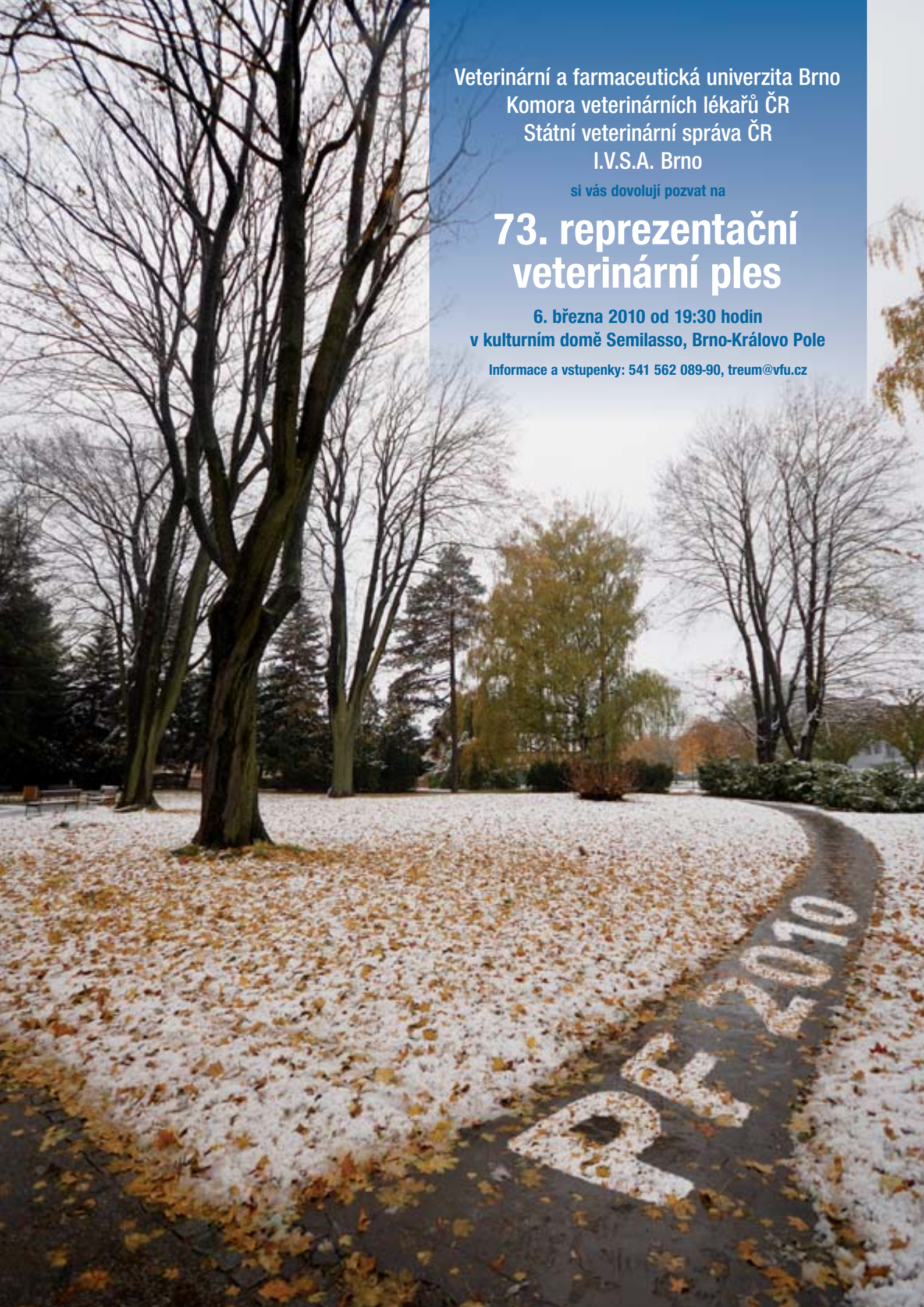
Průměrně mohu říci, že tak půlhodiny až hodinu, ale záleží nejen na náročnosti motivu, případně techniky – u krakelování je např. velmi dlouhá doba zasychání, ale i na mém rozpoložení. Čím víc se cítím unavená, tím lepší mám nápady, fantazie se mi rozbíhá na plné obrátky a čas letí.

Paní Jandová, decoupage je pro vás evidentně srdeční záležitost; co jiného vás ještě baví?

Zabývám se vyšíváním obrazů tzv. křížkovou technikou, vyrábím drátěné stromečky zdobené korálky i vánoční ozdoby formou skládaného patchworku, což je ale velmi časově i manuálně náročné. Mou velkou láskou jsou v neposlední řadě knihy. Zde na univerzitě vedu již 15. rokem malou zaměstnaneckou knihovnu, kterou jsem převzala po p. Pitrochové. Knihovna funguje pouze na vzájemné výpomoci čtenářů, nákup knih se uskutečňuje z dobrovolných příspěvků. Knihovna dnes disponuje cca 5 tis. svazky, především populárně-naučné literatury. Srdečně všechny zájemce zvou k případné návštěvě, knihovna je umístěna v suterénu budovy rektorátu a je otevřena každé pondělí od 14 do 15 hodin.

Děkuji za velmi milý rozhovor.

 text a foto: Barbora Šolcová

Veterinární a farmaceutická univerzita Brno
Komora veterinárních lékařů ČR
Státní veterinární správa ČR
I.V.S.A. Brno

si vás dovolují pozvat na

73. reprezentační veterinární ples

6. března 2010 od 19:30 hodin
v kulturním domě Semilasso, Brno-Královo Pole

Informace a vstupenky: 541 562 089-90, treum@vfu.cz

VITA UNIVERSITATIS

Časopis Veterinární a farmaceutické univerzity Brno
ISSN 1803-3830

